

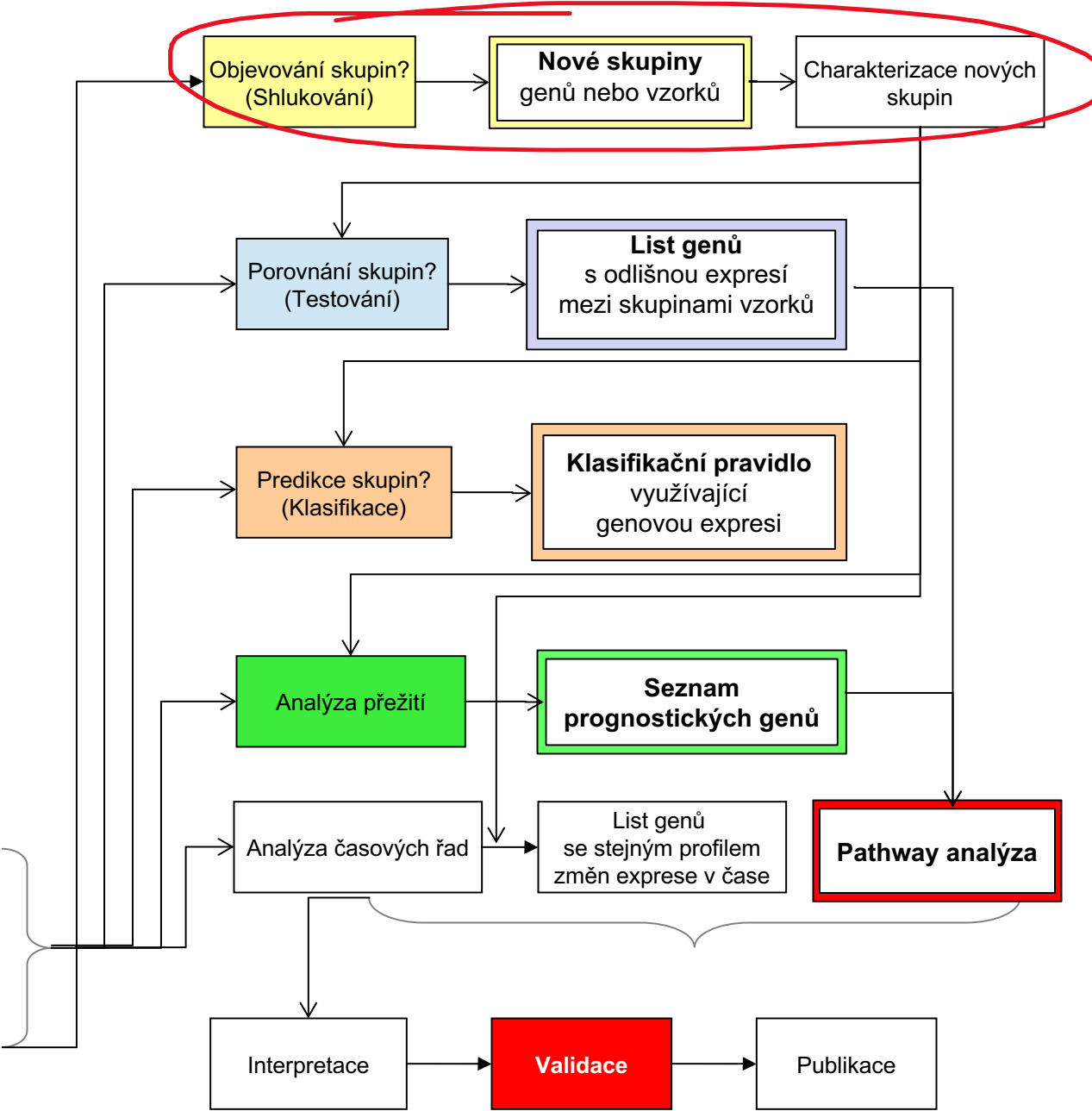
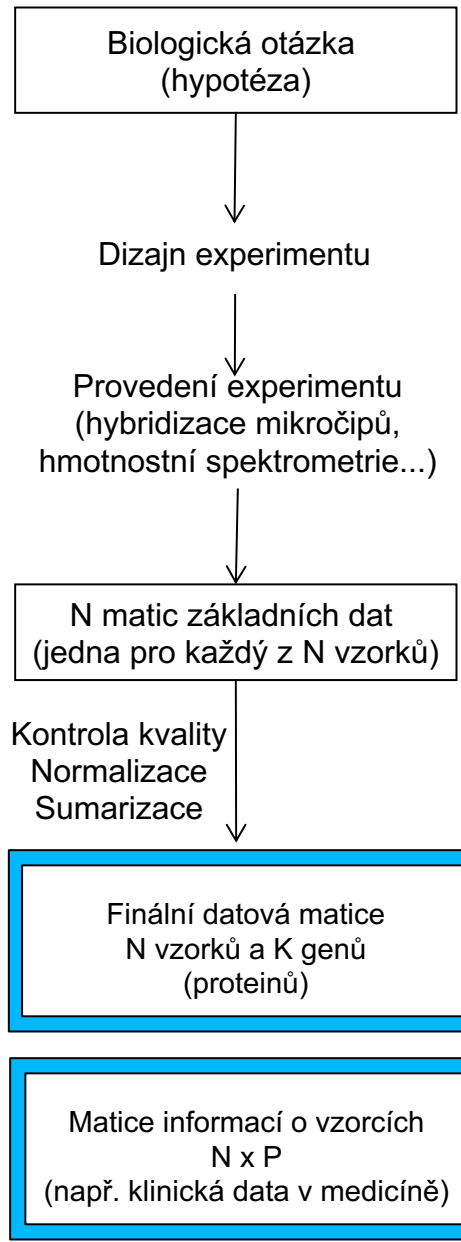

Detekce biomarkerů z omics experimentů

- Mgr. Eva Budinská, PhD
- RECETOX
- budinska@recetox.muni.cz
- Podzim 2019

Objeování neznámých skupin

Jak se hledá potenciální biomarker v omics datech

Objevování skupin

- Snažíme se **vyvodit závěry o vzorcích** nebo **molekulách bez** (brání do úvahy) **jakékoliv předchozí znalostí** biologických skupin (=shlukování)
- Cílem je **vytvořit skupiny objektů** na základě jejich vzájemné **podobnosti**
- Objekty **uvnitř skupiny** mají být co **nejpodobnější** a objekty z **různých** skupin mají být vzájemně **tak odlišné, jak jen je to možné**

Odpovídáme
na otázky:

Existují skupiny vzorků s
podobným molekulárním
profilem?

Existují skupiny molekul s
podobnými vlastnostmi?

Kdy provádíme shlukování v molekulární biologii

- **Shlukování proměných**
  - Chceme identifikovat skupiny ko-regulovaných genů/proteinů/metabolitů...
  - Chceme zredukovat dimenzi dat na základě funkčních genových/proteinových/... skupin
- **Shlukování vzorků**
  - Kontrolujeme kvalitu vzorků
  - Chceme najít nové skupiny vzorků (například podtypy)
  - Chceme zkontrolovat diskriminační schopnost proměnných (genů etc....) vybraných při porovnávání známých skupin

Příklady objevování skupin

Molekulární podtypy karcinomu prsu

Bakterie se stejnými geny rezistence

Proteiny s podobnou abundancí u
zdravých vs nemocných

Geny se stejnou genovou expresí v čase

Skupiny bakterií společně se vyskytující s
konkrétními metabolity

Omezení

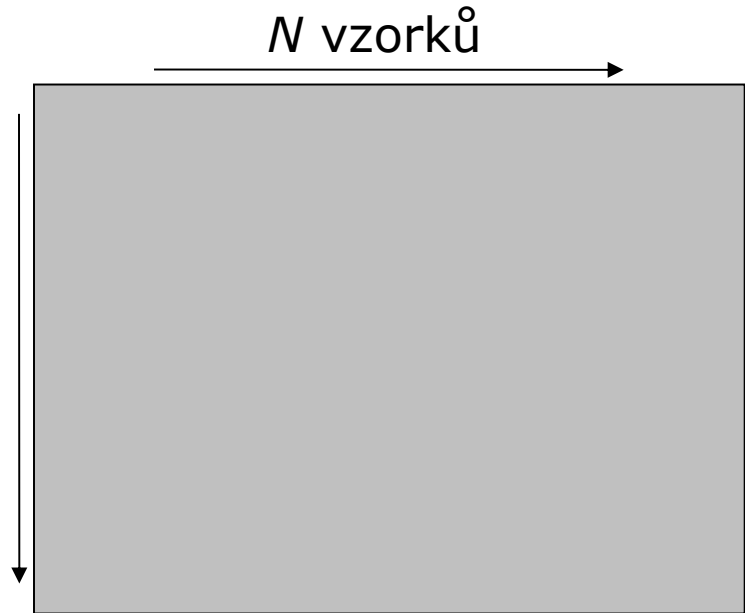
- Neznámá pravda – nutné co nejobektivněji popsat skutečnost
- (Ne) reprezentativnost populace v datech
- Technické možnosti
- Odchytky v datech mohou podstatně ovlivnit výsledek
- Typ dat určuje uhol pohledu (génová exprese vs proteinová abundance, metabolický profil, epidemiologie, histologie, DNA mutace...)

Princip shlukování

- Máme datovou matici X velikosti $N \times P$
  - N – počet objektů (vzorků)
  - P – počet proměnných (geny/proteiny...)

P proměnných
(geny, proteiny)

Hledáme **nejlepší rozdělení dat na skupiny** tak, aby nalezené skupiny byly uvnitř skupiny vysoce **homogenní** a mezi sebou vysoce **heterogenní**

Typy shlukovacích metod

- Shlukovací metody se dělí na dvě hlavní skupiny:
  - **Metody založené na vzdálenosti**
    - neparametrické
    - nejčastěji používané, intuitivní
    - hierarchické a nehierarchické shlukování
  - **Metody založené na modelování**
    - parametrické, kladou silné předpoklady na rozložení dat
    - založeny na statistickém modelování – přiřazují každému objektu pravděpodobnost s jakou patří do daného shluku

Metody založené na vzdálenostech

Princip:

- Zvolíme **metriku vzdálenosti** (jak vzdálenost měříme?)
- Vypočteme matici vzdáleností mezi objekty (každý s každým)
- Vybereme shlukovací algoritmus
- Stanovíme počet shluků – jen u některých metod
- Aplikujeme shlukovací algoritmus na matici vzdálenosti
→ získáme shluky

Shlukovací algoritmy:

- Hierarchické
  - Aglomerativní – Single, Complete, Average, Ward linkage, ...
  - Divizivní – DIANA, ...
- Nehierarchické
  - K-means, PAM...

Metriky vzdálenosti

Euklideovská vzdálenost

Máme 2 vektory hodnot $\mathbf{x} = (x_1, \dots, x_n)$, $\mathbf{y} = (y_1, \dots, y_n)$

- Euklideovská vzdálenost:
$$d_E(x, y) = \sqrt{\sum_{i=1}^n (x_i - y_i)^2}$$
- Standardizovaná Euklideovská vzdálenost:

$$d_E(x, y) = \sqrt{\sum_{i=1}^n (x_i - y_i)^2 / \sigma_i^2}$$

Tato metrika penalizuje – snižuje vzdálenost mezi objekty s velkou variabilitou, předpokládajíc, že jsou důležitější než objekty s malou variabilitou.

Manhattanova vzdálenost

Máme 2 vektory hodnot $\mathbf{x} = (x_1, \dots, x_n)$, $\mathbf{y} = (y_1, \dots, y_n)$

$$d_M(x, y) = \sum_{i=1}^n |x_i - y_i|.$$

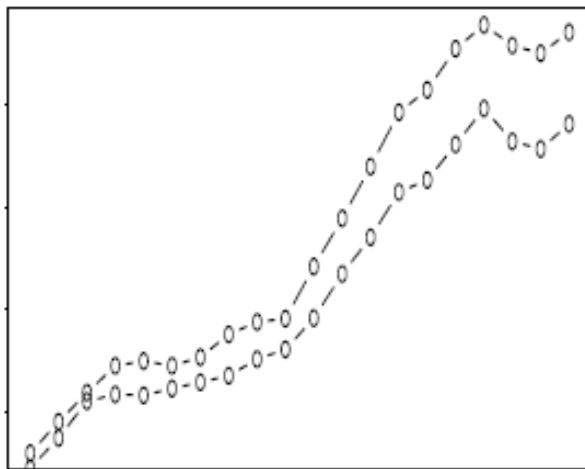
Robustnější vůči odlehlým hodnotám.

Metriky vzdálenosti založené na korelačním koeficientu

Obzvláště často využívané u dat z omics experimentů

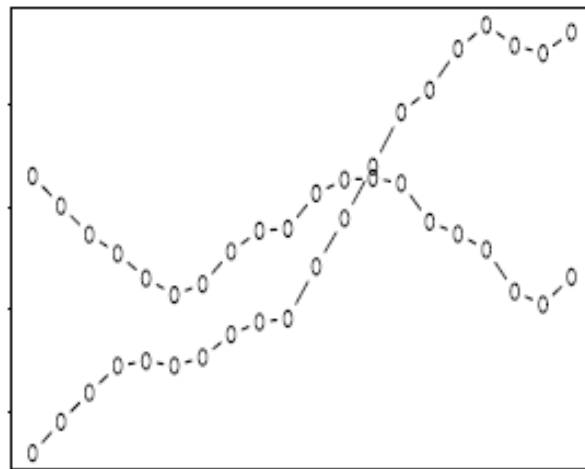

Můžeme odvodit dvě různé metriky: $d_1(x, y) = [1 - r(x, y)] / 2$
 $d_2(x, y) = 1 - [r(x, y)]^2$

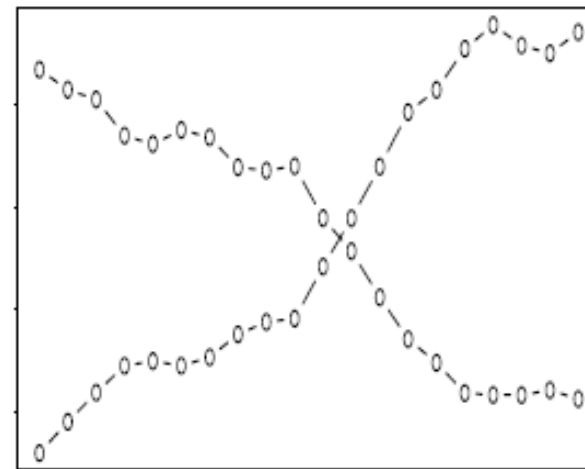
$r = 0.9$

$d_1=0.05, d_2=0.19$

$r = 0.0$

$d_1=0.5, d_2=1$

$r = -0.9$

$d_1=0.95, d_2=0.19$

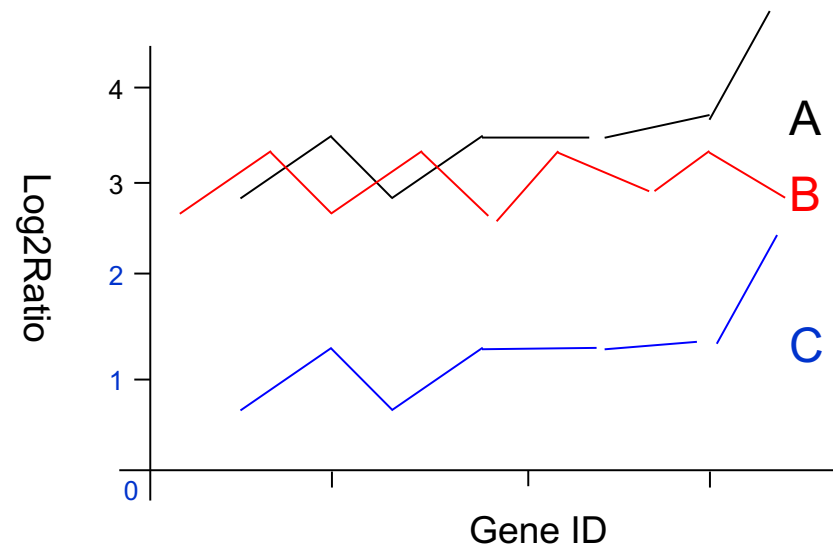
Při použití d_1 budou geny s opačnými profily patřit do odlišných shluků, zatímco při použití metriky d_2 budou patřit do toho stejného shluku. Pokud chceme shluky interpretovat jako množiny genů ze stejné regulační sítě, použijeme raději d_2 .

Výběr metriky

Výběr metriky záleží na tom, jaký typ podobnosti nás zajímá

Pokud nás zajímá **podobnost hodnot** (A a B jsou podobné), aplikujeme Euklidovskou vzdálenost

Pokud nás zajímá **vzor hodnot** (A a C jsou podobné), aplikujeme vzdálenost založenou na korelaci

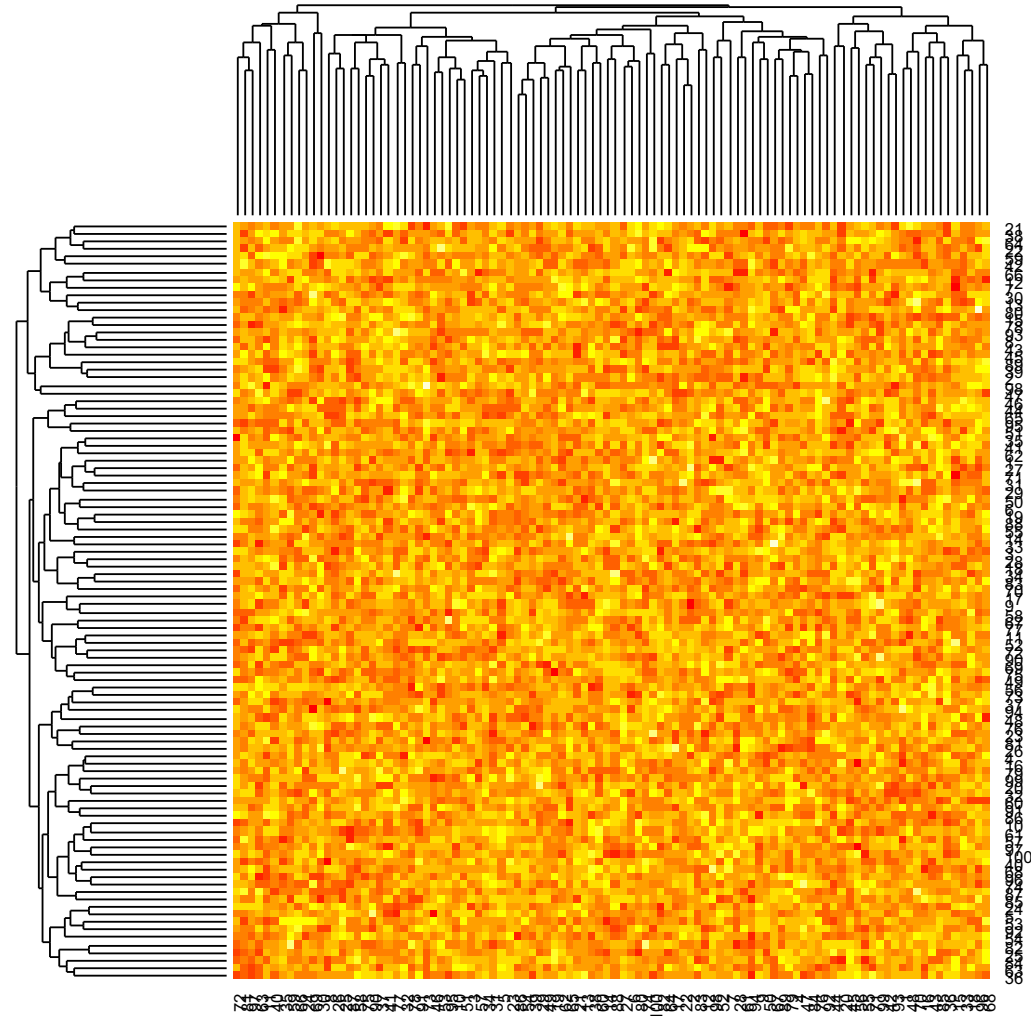

Na co si dávat pozor I.

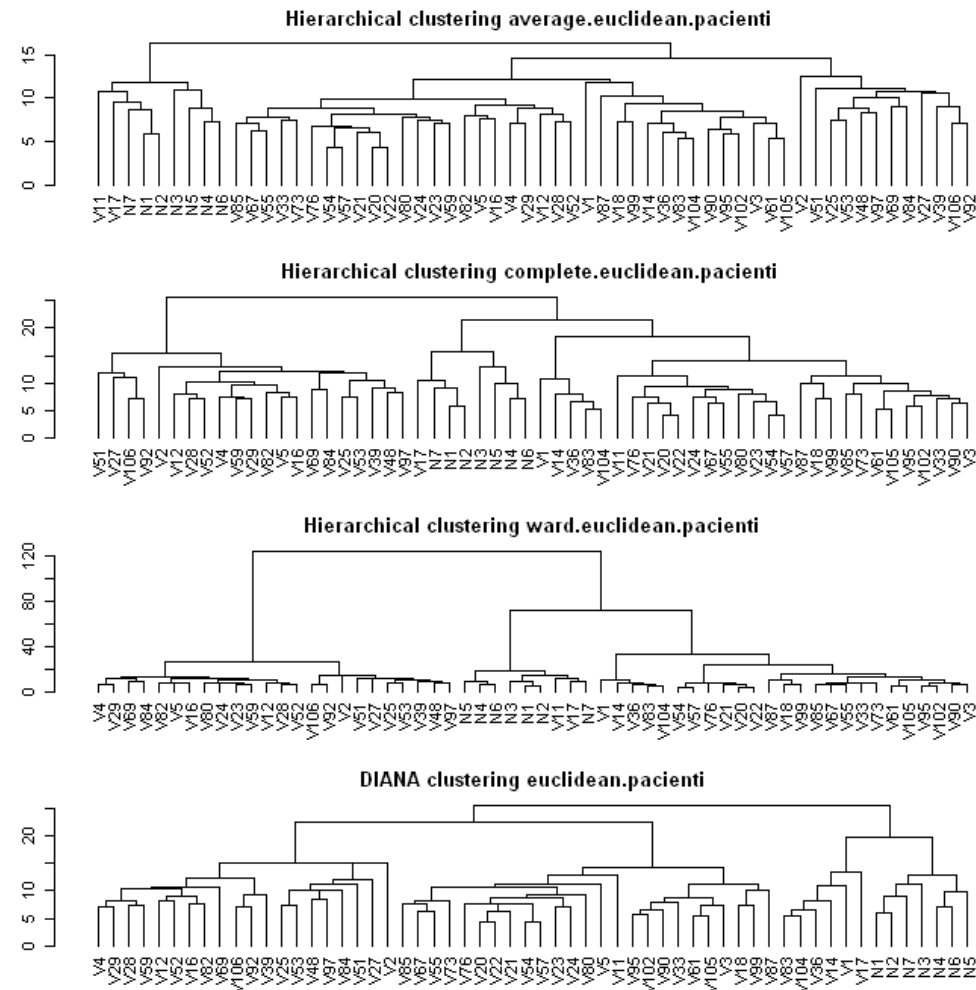
Mnoho shlukovacích technik najde shluky i v datech, ve kterých nejsou žádné přirozené shluky, jen proto, že byly pro tento účel vytvořeny.

Příkladem je právě hierarchické shlukování!

Na co si dávat pozor II.

- Výsledek jediného shlukování by nikdy neměl být považován za objektivní reprezentaci informace skryté v datech, protože je závislý od použité metody a také v rámci metody od jejího nastavení!

Další problémy

Výběr shlukovacího algoritmu a metriky
ovlivňuje konečné výsledky

Výsledky jsou závislé na samotných datech

Kolik shluků?

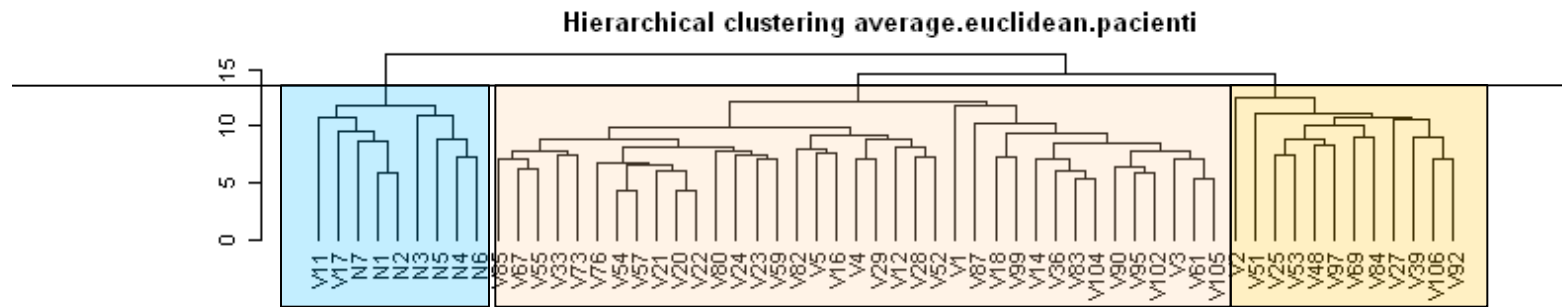
Potřebujeme odhad jistoty, že nalezené
shluky jsou správné

Odhad kvality shluků je založen na metrikách
z dat z kterých byli shluky vytvořené

Kolik shluků?

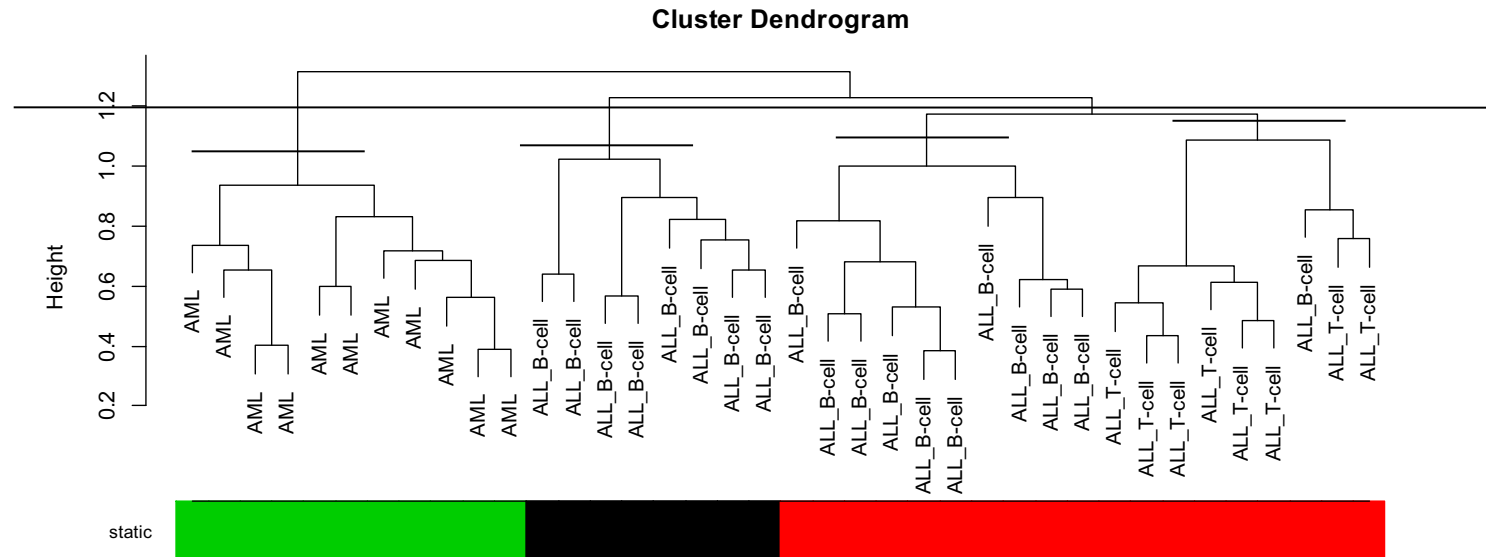
- V případě nehierarchických metod počet shluků určujeme dopředu
- V případě hierarchického shlukování vytváříme strom, dendrogram, který se potom prořezává

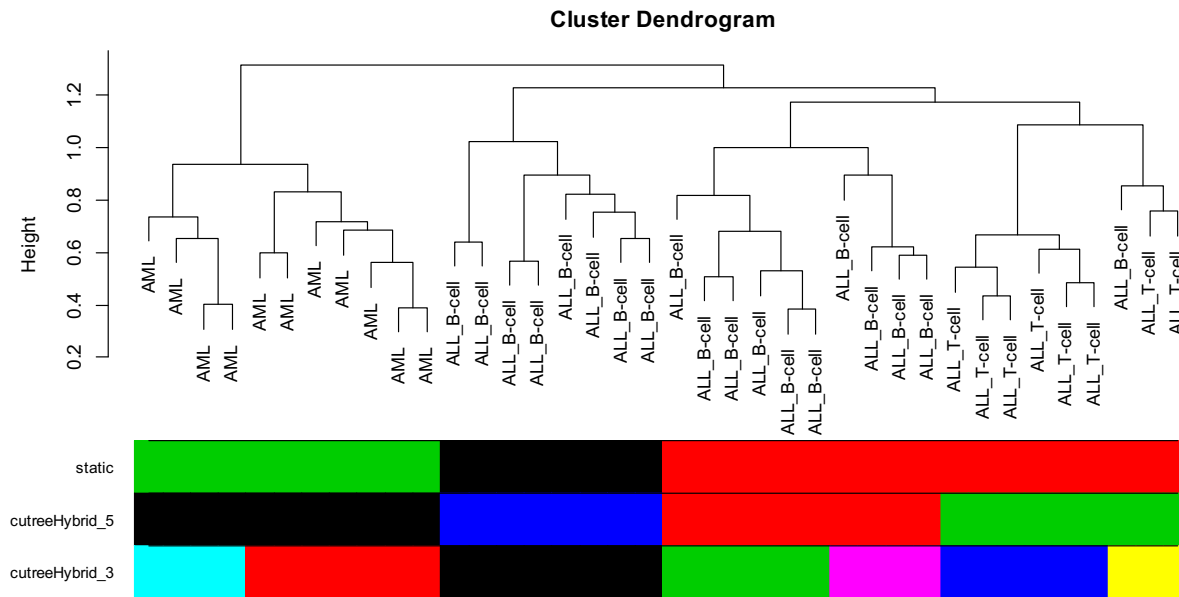

- Počet shluků je následně určený tak, aby heterogenita v rámci shluků byla co nejmenší a mezi shluky co největší
- Různé metriky heterogenity shluků – variabilita, Silhouette, ...

Řezání dendrogramu jeho problém

- U hierarchického shlukování se **stanovuje fixní výška řezu** dendrogramu
- Problém: u omicsových molekulárních dat se často vyskytují **shluky v různých výškách řezu**

- Metoda dynamického prořezávání dendrogramu (Langfelder et al, 2007)
- Dynamické řezání dendrogramu na základě minimální velikosti shluků, maximální výšky řezu a dalších parametrů
- Pokud vzorek nespĺňuje kritéria, není zařazen do shluku!

Dynamic hybrid tree cut

*Dynamic
hybrid tree cut
- základy*

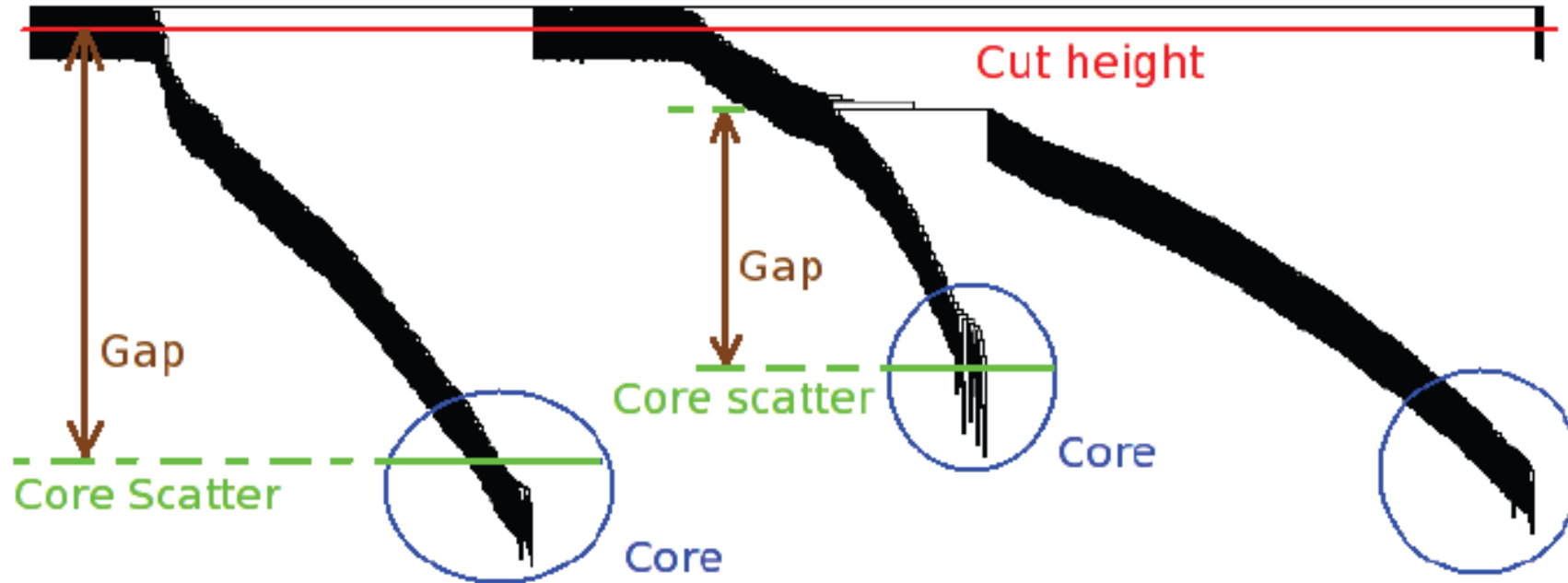
Shluk musí mít minimální počet objektů

Příliš vzdálené objekty jsou ze shluku vyloučené i v případě, že patří do stejného ramena dendrogramu

Každý shluk by měl být oddělený od okolí mezerou

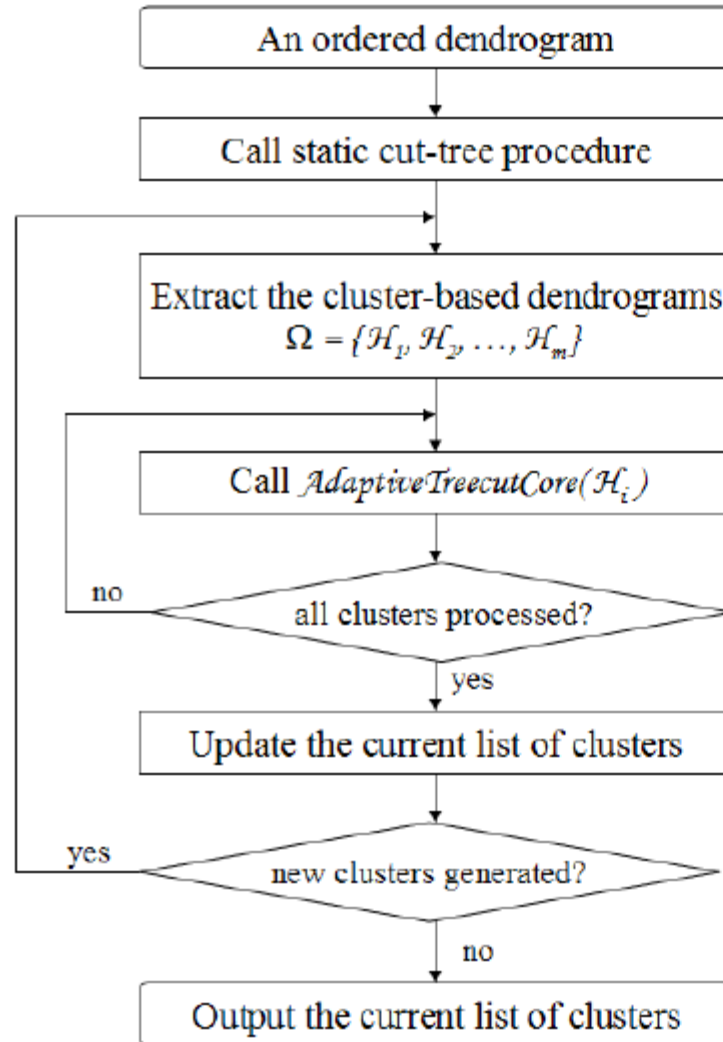
Jádro (nejnižší propojené objekty) každého shluku musí být silně propojeno

Parametry dynamic hybrid cut

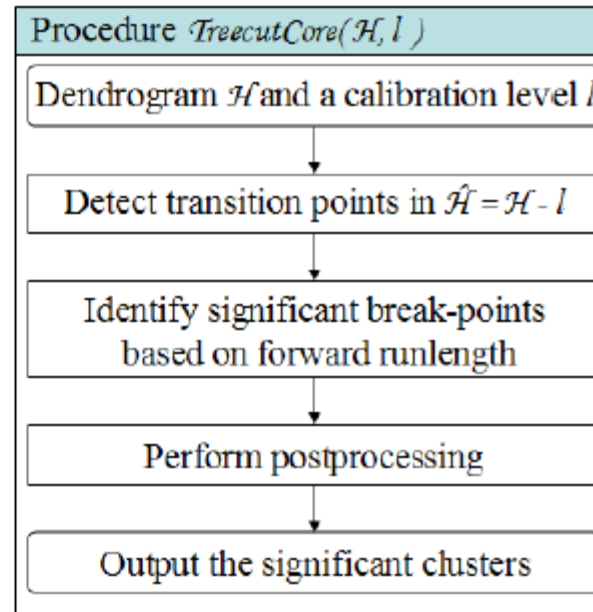
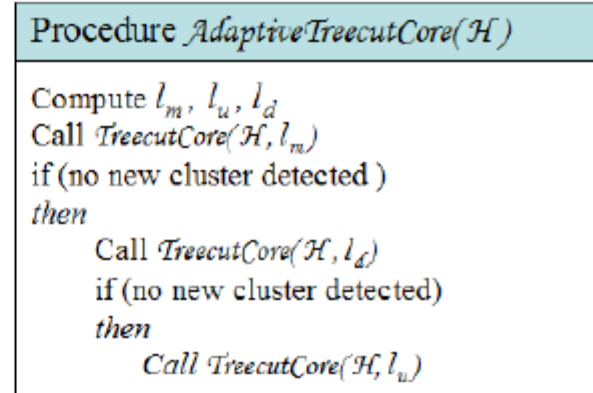

Algorithmus dynamic hybrid tree cut

(a)

(b)

Robustní shlukování

V analýze vysocepokryvních molekulárních dat mají výše uvedené problémy větší váhu

---

Malý počet vzorků a vysoký počet proměnných (genů, proteinů...) spolu s vyšším množstvím šumu v datech jsou důvodem, proč je shlukování těchto dat citlivé na přeučení (overfitting)

Shlukování je méně robustní (více ovlivněné variabilitou dat)

Variabilita dat a výsledky shlukování se dají simulovat opakovaným náhodným výběrem z dat

Konsenzuální shlukování

- Forma robustního shlukování (Monti et al., 2003)
- Opakované vzorkování a shlukování jako způsob nalezení **konsenzusu** mezi jednotlivými výsledkami shlukování za účelem:
  - **Určení počtu a stability shluků** v datech
  - **Vytvoření nové metriky vzdálenosti** – konsenzusu
- Základní princip:
  - Rozrušení struktury originální $N \times P$ datové matice pomocí náhodného výběru podmnožiny vzorků a/nebo genů
  - Na novém datovém souboru aplikujeme shlukovací algoritmus se [↑]stejnou mírou similarity a počtem shluků
  - Oba body jsou opakované L krát pro jiný počet shluků.

Základní princip konsenzuálního shlukování

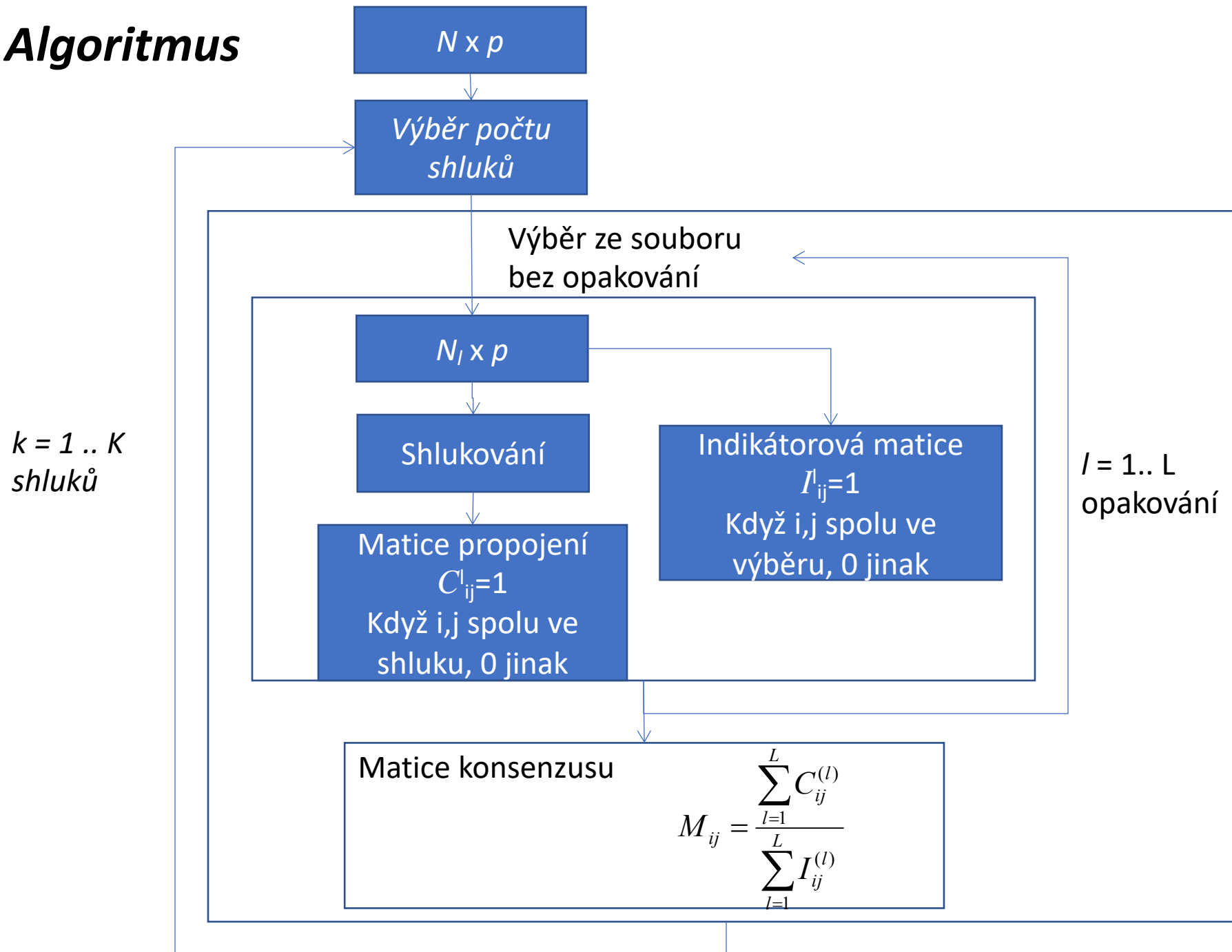

(i) Rozrušení struktury originální $N \times P$ datové matice pomocí náhodného výběru podmnožiny vzorků a/nebo proměnných

(ii) Na novém datovém souboru aplikace shlukovacího algoritmu se stejnou mírou similarity a počtem shluků

(i) a (ii) opakuj L -krát pro různé počty shluků $(1, \dots, k)$

Algoritmus

Konsenzuální shlukování

- V každém výběru (pro daný počet shluků) vznikají dvě matice $N \times N$:
- *Matice konektivity* $\mathbf{C}^{(l)}$ – pro každý pár vzorků i, j ukládá informaci, zda byly ve stejném shluku

$$C^l(i, j) = \begin{cases} 1 & \text{pokud } i \text{ a } j \text{ patří do stejného shluku} \\ 0 & \text{jinak} \end{cases}$$

- *Indikátorová matice* $\mathbf{I}^{(l)}$ – pro každý pár vzorků i, j ukládá informaci, zda byly vybrány ve společném výběru

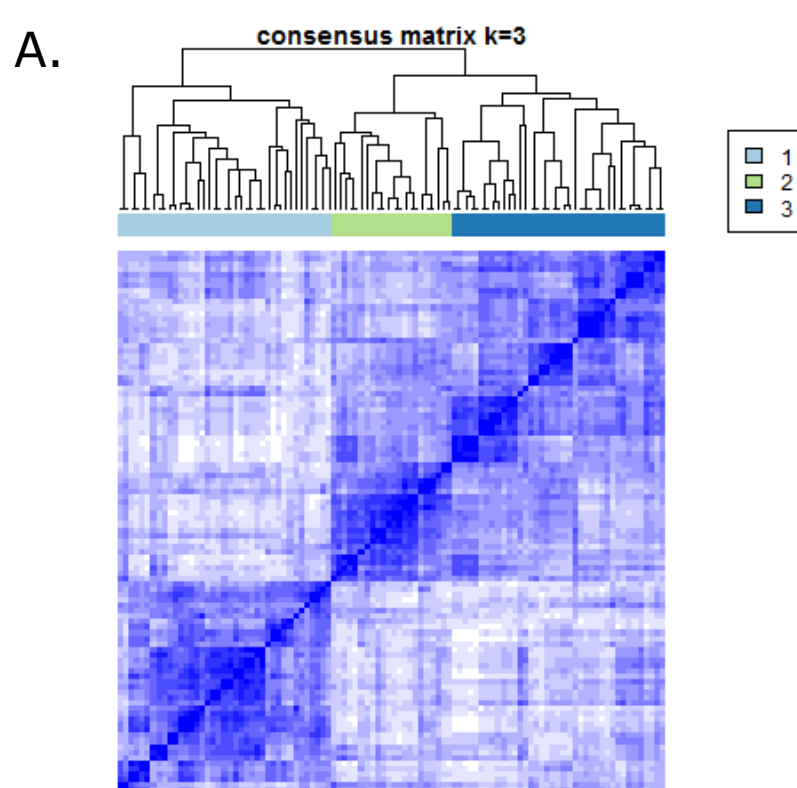
$$I^l(i, j) = \begin{cases} 1 & \text{pokud } i \text{ a } j \text{ patří do stejného výběru} \\ 0 & \text{jinak} \end{cases}$$

- **Matice konsenzusu** $\mathbf{M}$ je definovaná jako:

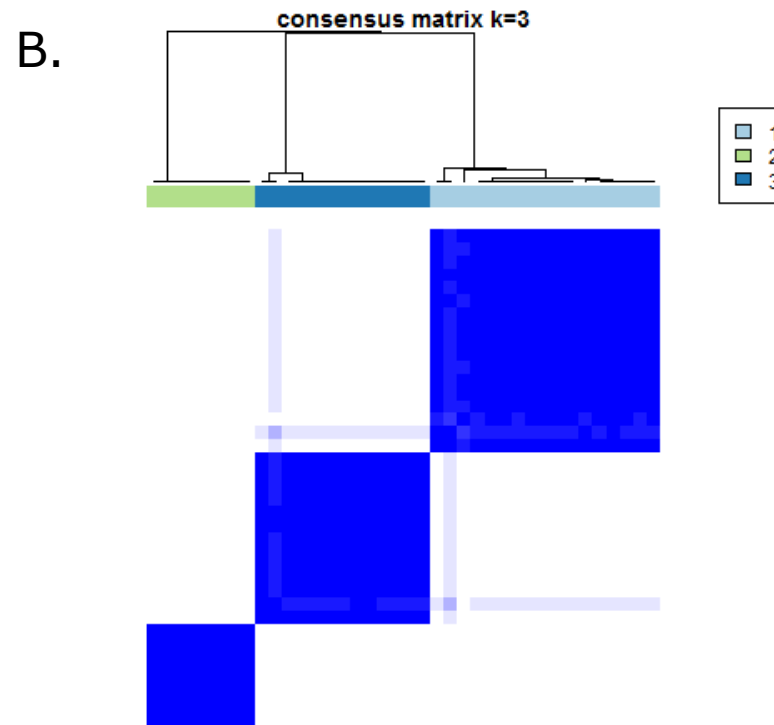
$$M_{ij} = \frac{\sum_{l=1}^L C_{ij}^{(l)}}{\sum_{l=1}^L I_{ij}^{(l)}}$$

Myšlenka konsenzuálního shlukování

- Pokud se dva vzorky v jednotlivých výběrech nacházejí často spolu ve shluku, jsou důvěryhodnějšími členy shluku než ty, které se ve shluku nacházejí méně často

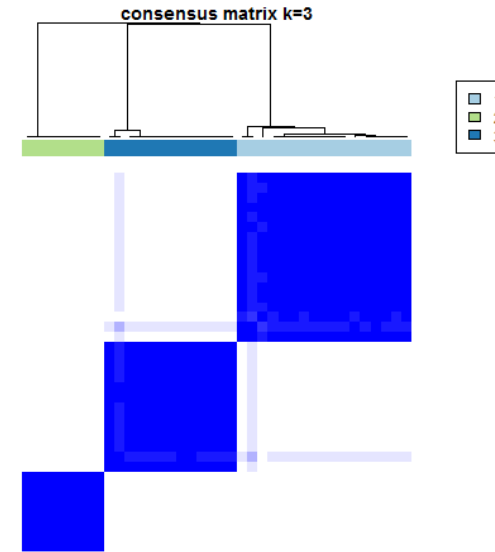
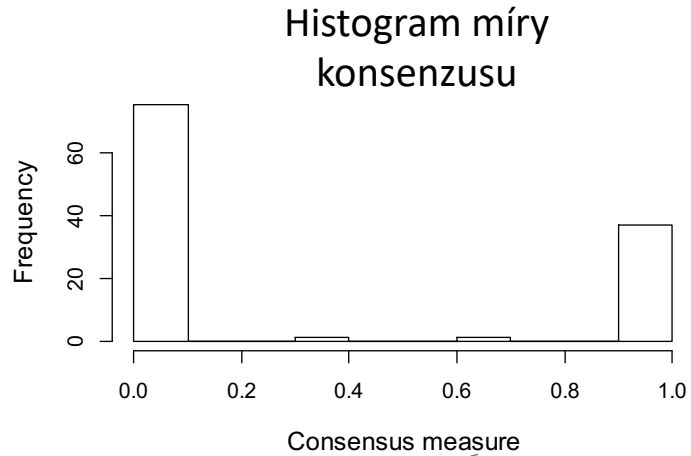

Data bez struktury (náhodný výběr z normálního rozložení)

Data se třemi skupinami

Odhad počtu shluků I

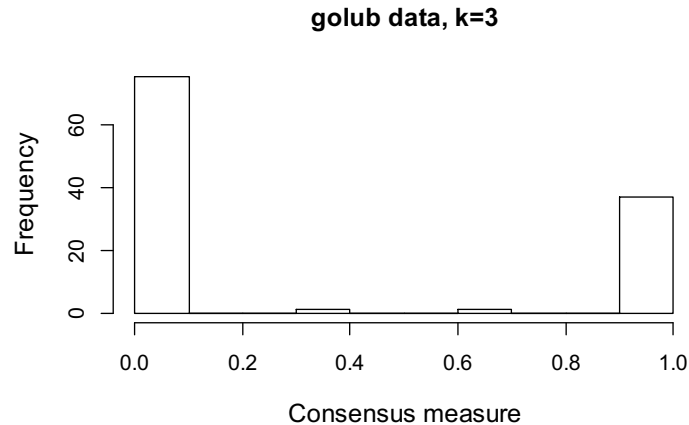
Konsenzus mezi dvěma vzorky

$$CDF^x = \frac{\sum_{i < j} 1\{M_{ij} \leq x\}}{N(N-1)/2}$$

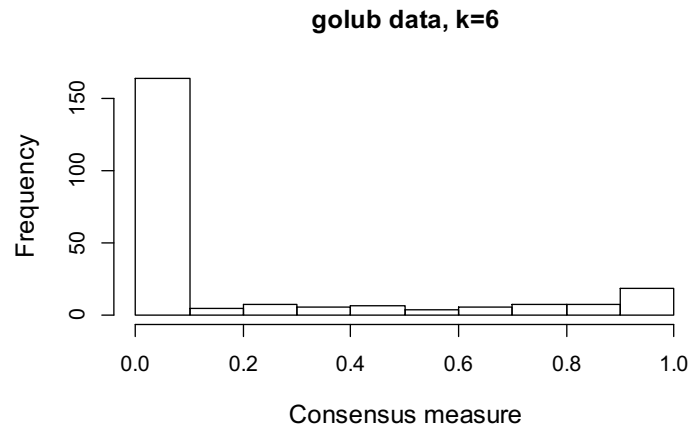
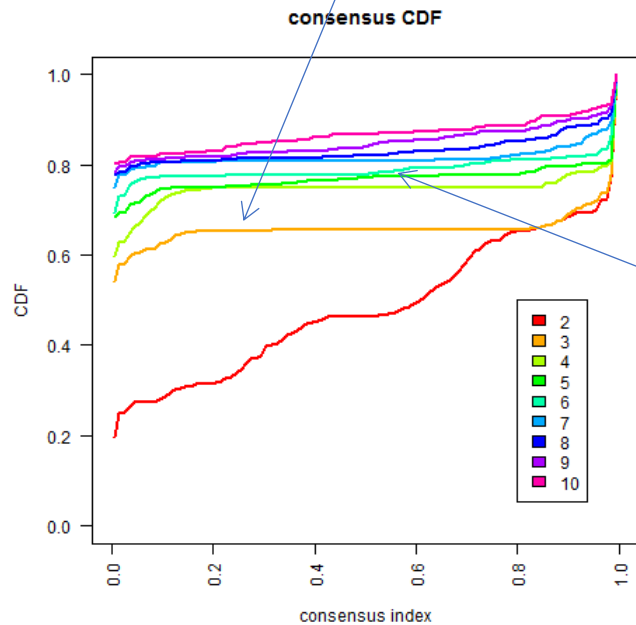
Kumulativní distribuční funkce

Odhad počtu shluků II

$$CDF^x = \frac{\sum_{i < j} 1\{M_{ij} \leq x\}}{N(N-1)/2}$$

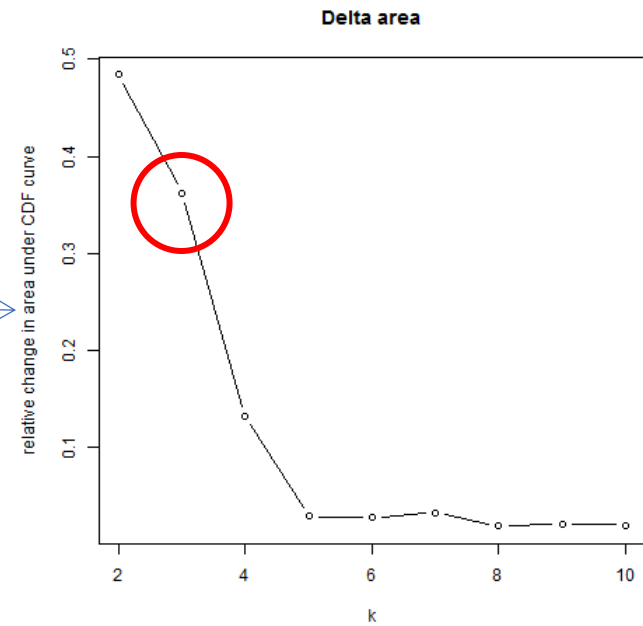
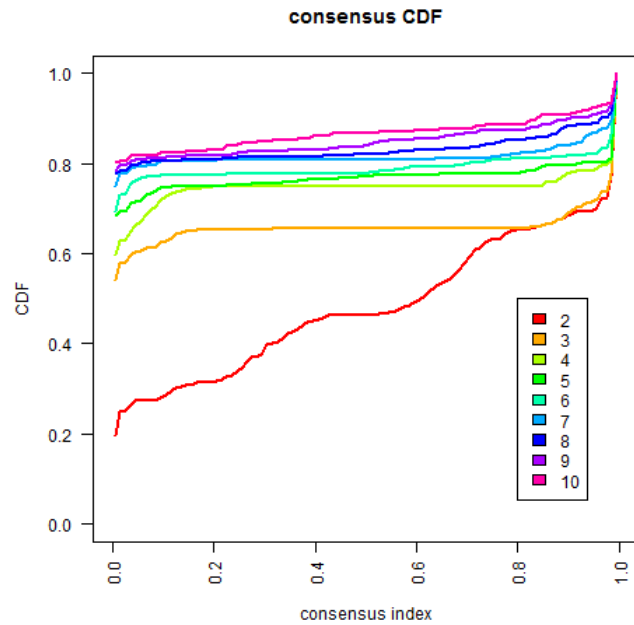
6 shluků má podstatně míň vzorků s konsenzusem 1 a tím pádem jsou tyto shluky míň důvěryhodné

Struktura se 3 shluky naopak vypadá jako optimum

Jako rozhodovací pravidlo – **rozdíl v plochách pod CDF křivkami**

Odhad počtu zhlukov III

Delta = relativní změna plochy pod CDF
křivkou mezi dvěma k

Další metriky konsenzuálního shlukování

Konsenzus shluku k

$$m^k = \frac{1}{N_l(N_l - 1) / 2} \sum_{\substack{i, j \in I_k \\ i < j}} M_{ij}$$

Konsenzus vzorku s_i v k -tém shluku

$$m_i^k = \frac{1}{N_l - 1 \{s_i \in I_k\}} \sum_{\substack{j \in I_l \\ j \neq i}} M_{ij}$$

kde $1\{s_i \in I_k\}$ je indikátorová funkce

Obě míry se používají pro identifikaci odlehlých hodnot (vzorky s nízkou mírou konsenzu k jakémukoliv jinému vzorku v jinak homogenním shluku; shluky s nízkou mírou konsenzu obecně)

Metody založené na modelech

- **Modely Gaussových směsí (mixture models)**
  - Předpokládají, že naměřené hodnoty genu/proteinu g ve všech vzorkách (X_g) jsou náhodným výběrem a jejich rozložení závisí na skupině do které gen g patří
  - Náhodnost X_g souvisí s pozorovanou variabilitou v datech z genomických a proteomických experimentů
  - Na rozdíl od metod založených na vzdálenosti poskytují tyto modely:
    - odhad parametrů, které charakterizují každou skupinu (průměr, rozptyl, ...)
    - pravděpodobnost příslušnosti genu ke každé ze skupin
    - statistická kritéria pro výběr počtu skupin

Modely Gaussových směsí

- Skupina G genů pochází ze smíšeného rozdělení K skupin (populací): $C_1, \dots, C_k$. Každý gen má marginální pravděpodobnost π_k ( ) příslušnosti ku skupině C_k .

- V závislosti na skupině, do které patří, genový/proteinový profil X_g genu g má smíšené rozdělení $\Phi(., \theta_k)$:

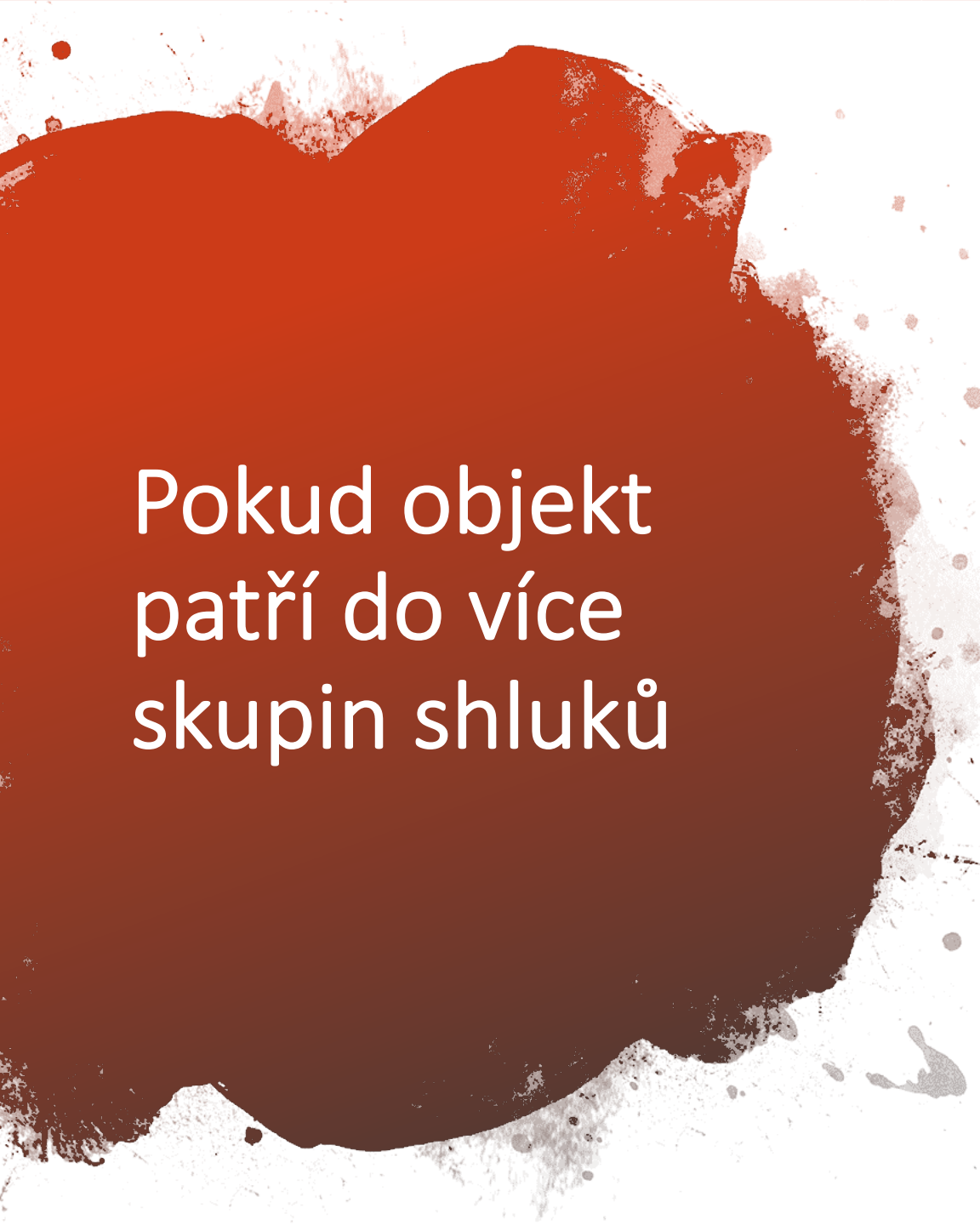
$$(X_g | g \in C_k) \sim \Phi(., \theta_k) \quad X_g \sim \sum_k \pi_k \Phi(., \theta_k),$$

kde parametr θ_k je specifický pro skupinu C_k

- Podmíněná věrohodnost X_g ($g=1, \dots, n$):

$$\log \mathcal{L}(\{X_g\}; \{\pi_k, \theta_k\}) = \sum_g \log[\sum_k \pi_k \Phi(X_g, \theta_k)]$$

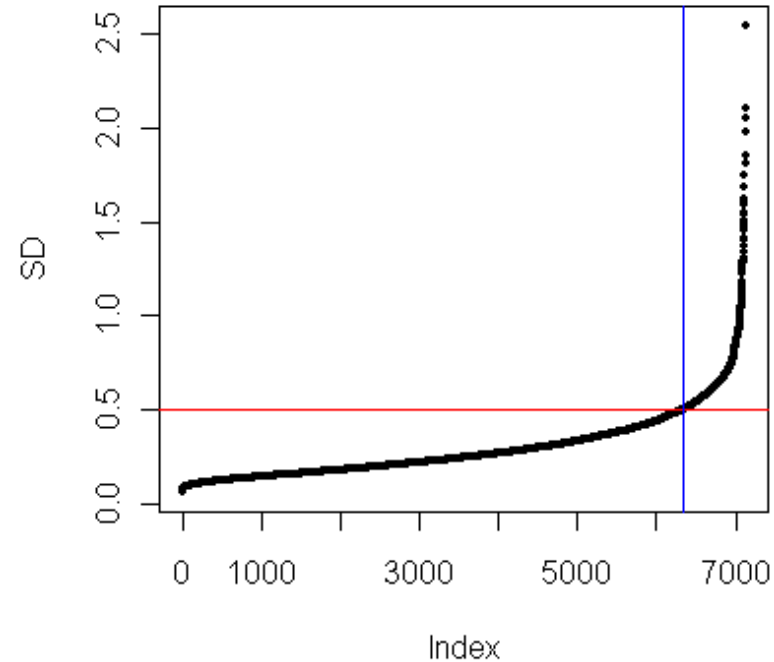
- Obvykle se uvažuje mix normálních rozložení
- Odhad parametrů a pravděpodobnosti pomocí Expectation maximization (EM)

Pokud objekt patří do více skupin shluků

- Většina shlukovacích technik vytváří disjunktní shluky: každý objekt je součástí jediného shluku
- Toto zvláště v genomice a proteomice nemusí být nejlepší přístup, protože většina proteinů/genů je součástí více biologických drah -> proto by měli patřit do více skupin
- Jak zohlednit tuto informaci:
  - Aplikujeme speciální shlukovací metody (například fuzzy clustering)
  - Aplikujeme metody založené na modelech a vyvodíme závěry z přiřazených pravděpodobností
- Biclustering (two-way clustering) shlukuje zároveň řádky i sloupce

Jak shlukovat efektivně

V genomice a proteomice obvykle nemá význam shlukovat úplně všechny objekty (proteiny/geny)

Většina z nich není významná

Vnášejí do procesu šum, který zakryje pravou strukturu dat

Je vhodné zredukovat dimenzi dat:

PCA, gene-shaving, ... - dokáží extrahovat informaci o genech/proteinech s podobnými charakteristikami, stačí potom ve shlukování reprezentovat charakteristikami těchto skupin

Redukce na základě SD anebo CV

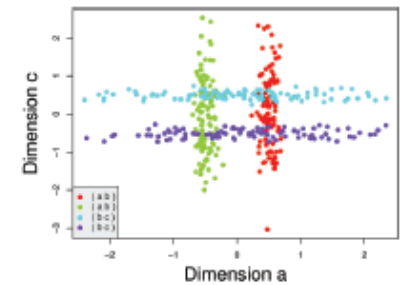
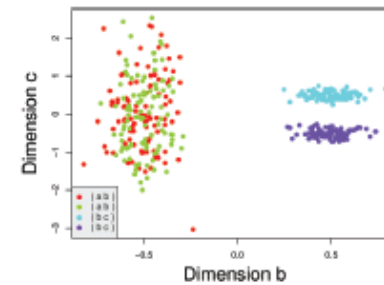
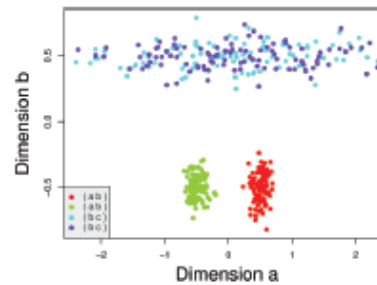
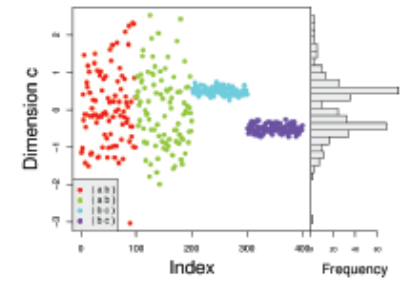
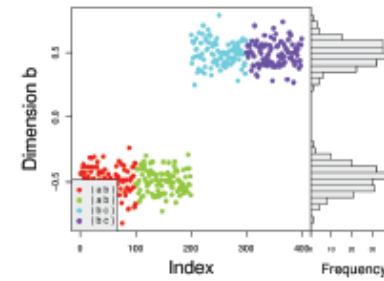
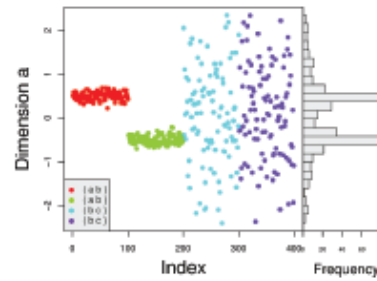
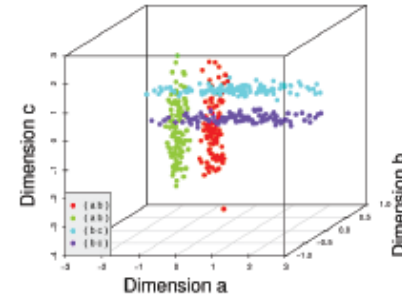
Problémy shlukování u omicsových molekulárních dat

- Šum v datech negativně ovlivňuje výsledky

- **Jedna velká množina genů (proteinů, metabolitů) ze stejného biologického motivu ovplyvní zásadně shluky**

Data můžou vytvářet shluky v odlišných dimenzích

Kde hledat shluky

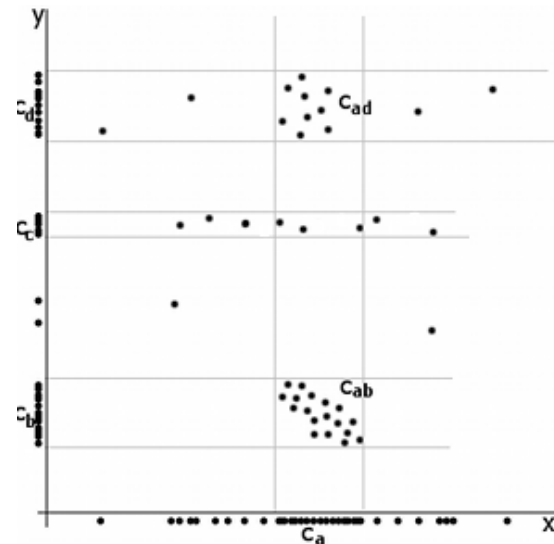
Kde hledat shluky II.

- V případě, že předpokládáme shlukování v nižších dimenzích, můžeme:
- Hledat v nižších dimenzích vytvořených PCA
- Použijeme podprostorové shlukovací algoritmy, které jsou schopné detekovat shluky, které existují ve více podprostorech a mohou se překrývat

Podprostorové shlukování

- Hledá shluky ve všech podprostorech
- Počet podprostorů je 2^d , kde d je počet dimenzí (počet genů/proteinů)
- Typy algoritmů:
  - Top-down – najde iniciální rozložení na všech dimenzích a potom se dívá na podprostory každého shluku, iterativně zlepšují výsledky
  - Bottom-up – najdou regiony v nižších dimenzích a potom je zkombinují a vytvoří shluky

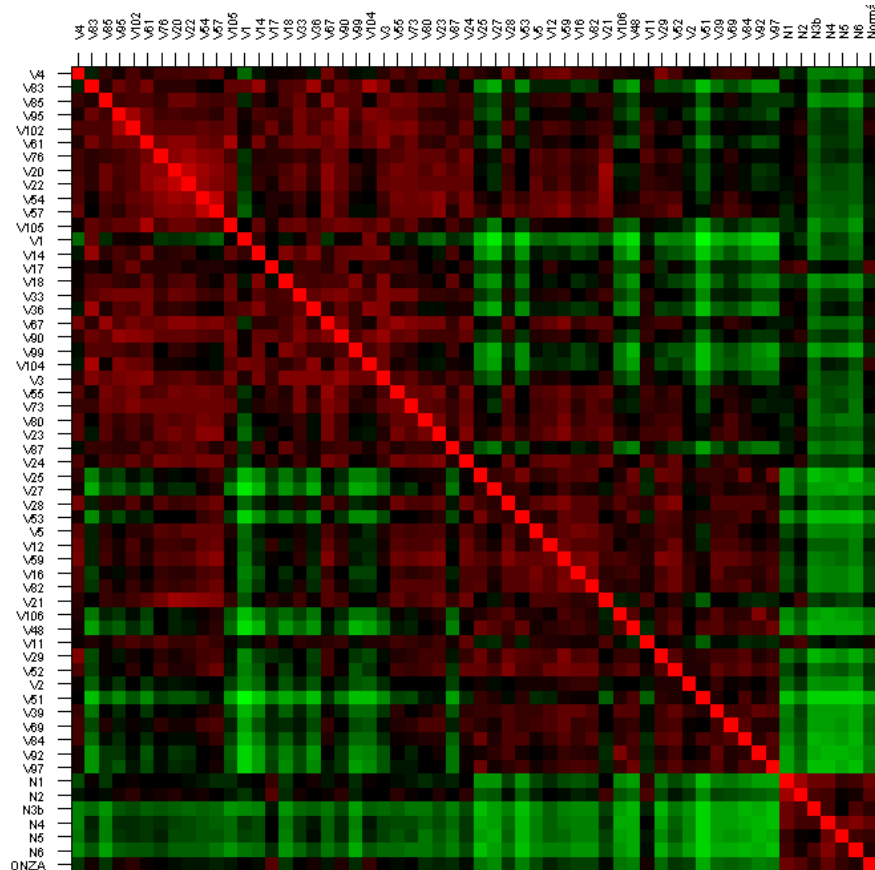
- MAFIA (Nagesh, 1999)
  - ENCLUS (Chen, 1999)
  - COSA (Damian et al., 2007)
  - SMART (Jing et al., 2009)
- > library(orclus)

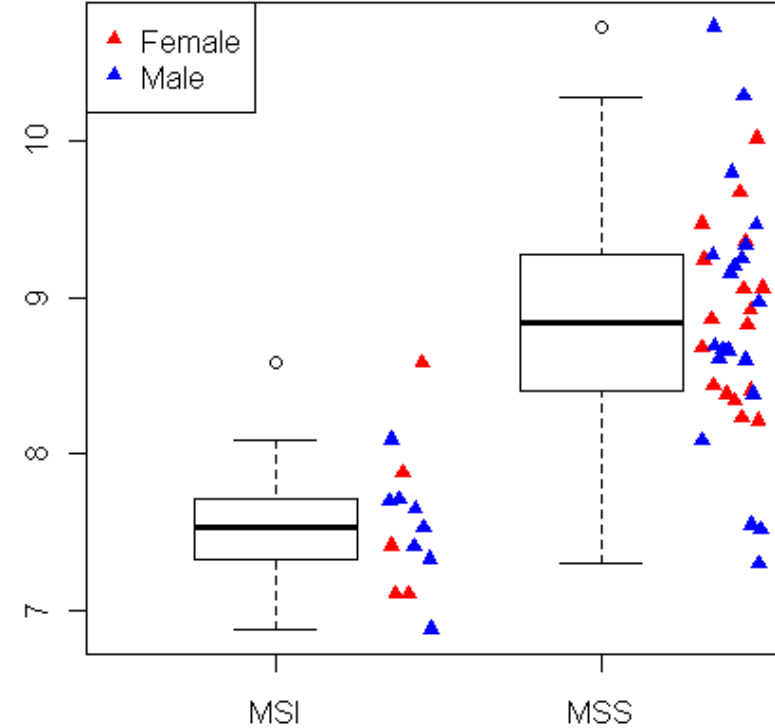
Vizualizace výsledků

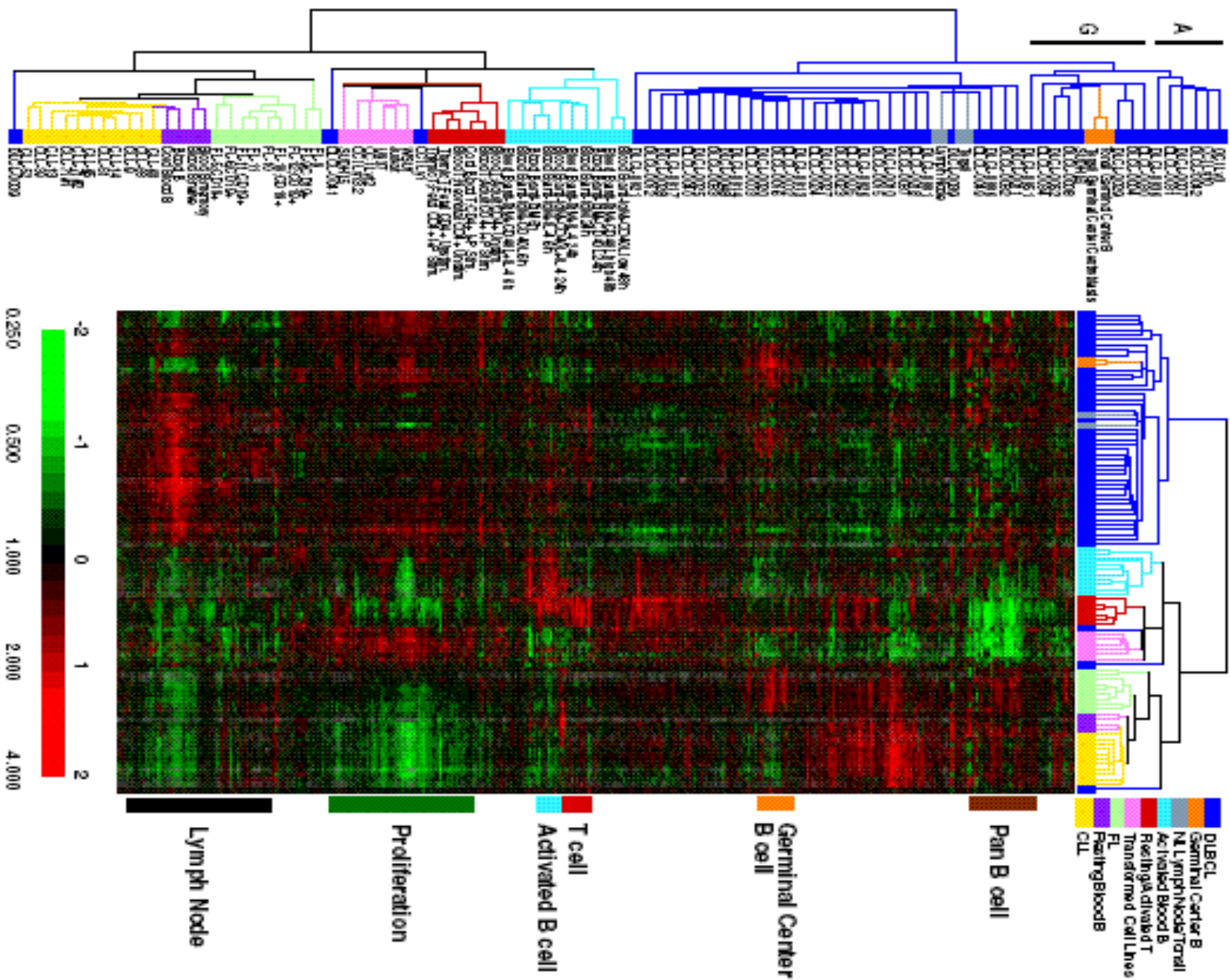
- Správná vizualizace výsledků je nejdůležitější součástí analýzy!

Vizualizace korelací mezi vzorky

Boxploty exprese genů

Alizadeh et al., Nature 403:503-11, 2000

Validace ve shlukování
molekulárních dat

Jak validovat, když neznáme pravdu???

Validace algoritmu a parametrů modelu na testovacím souboru

(Když zopakujeme celou proceduru na dalším souboru, dostaneme stejný výsledek?)

Jak validovat, když neznáme pravdu???

Validace konceptu pomocí klinických, molekulárních a histologických charakteristik objevených skupin

(Mají objevené skupiny biologickou podstatu / odrážejí známé vědecké poznatky?)

(Je rozložení těchto charakteristik mezi podtypy srovnatelné ve validačním souboru?)

Shrnutí

Více metod v rámci jedné studie

Konsenzuální shlukování

Dynamické řezání stromu

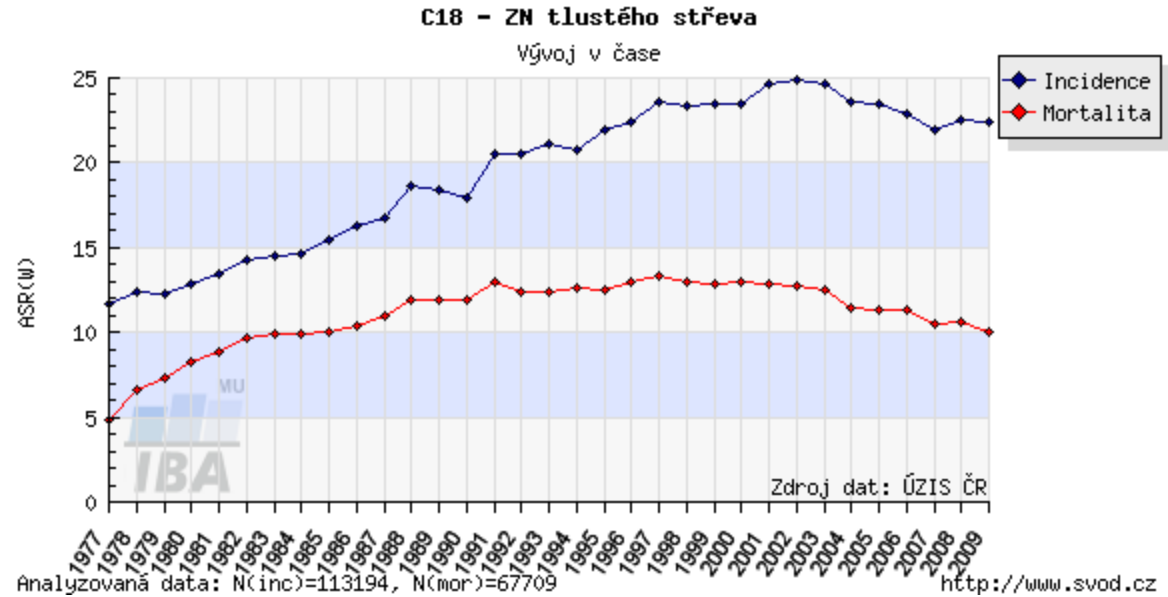
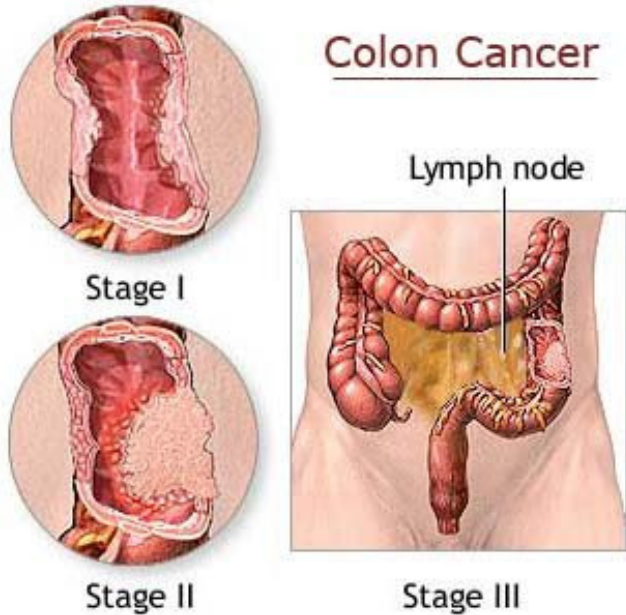
Vizualizace výsledků

Propojení výsledků s biologickými či klinickými proměnnými

Validace výsledků na testovacím souboru!

Kolorektálny karcinóm

príklad

Heterogénne ochorenie s rozdielnou odpoveďou na terapiu.

Len niekoľko klinicky používaných markerov:

- *BRAF/KRAS mutácia – pre kvalifikáciu na antiEGFR terapiu (u štádia s metastázami)*
- *MSI – mikrosatelitová nestabilita – všeobecne považovaná za dobrý marker*

Cieľ:

Nájsť skupiny nádorov kolorekta s podobnou expresiou génov (podobným génovým profilom) ~ podtypy

Charakterizovať tieto podtypy pomocou klinických a známych molekulárnych parametrov.

Dátové súbory:

Matica obsahujúca kvantitatívnu expresiu génovej aktivity nádorov

Gény
 $N \times p, k=1..5$

Vzorky nádorov

Matica klinických a molekulárnych parametrov ku každej nádorovej vzorke, vrátane prežitia pacienta

VÝBER PREMENNÝCH /
Zmenšenie dimenzie dát

Nezávislý výber – z 25 000 génov, výber podmnožiny 3025 génov s najvyššou variabilitou v súbore

Redukcia dimenzionality – práca s génovými modulmi

génový modul – sada génov s rovnakou génovou expresiou

Jedná sa o istú formu váženia efektu biologických motívov

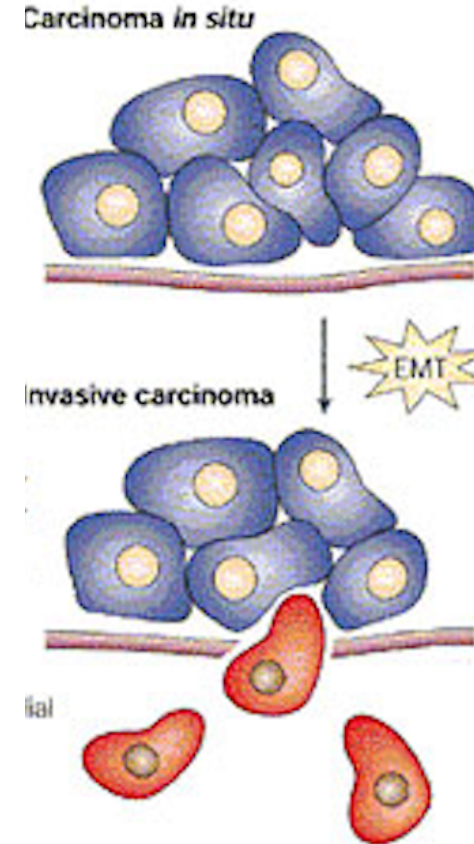
Predpoklad:

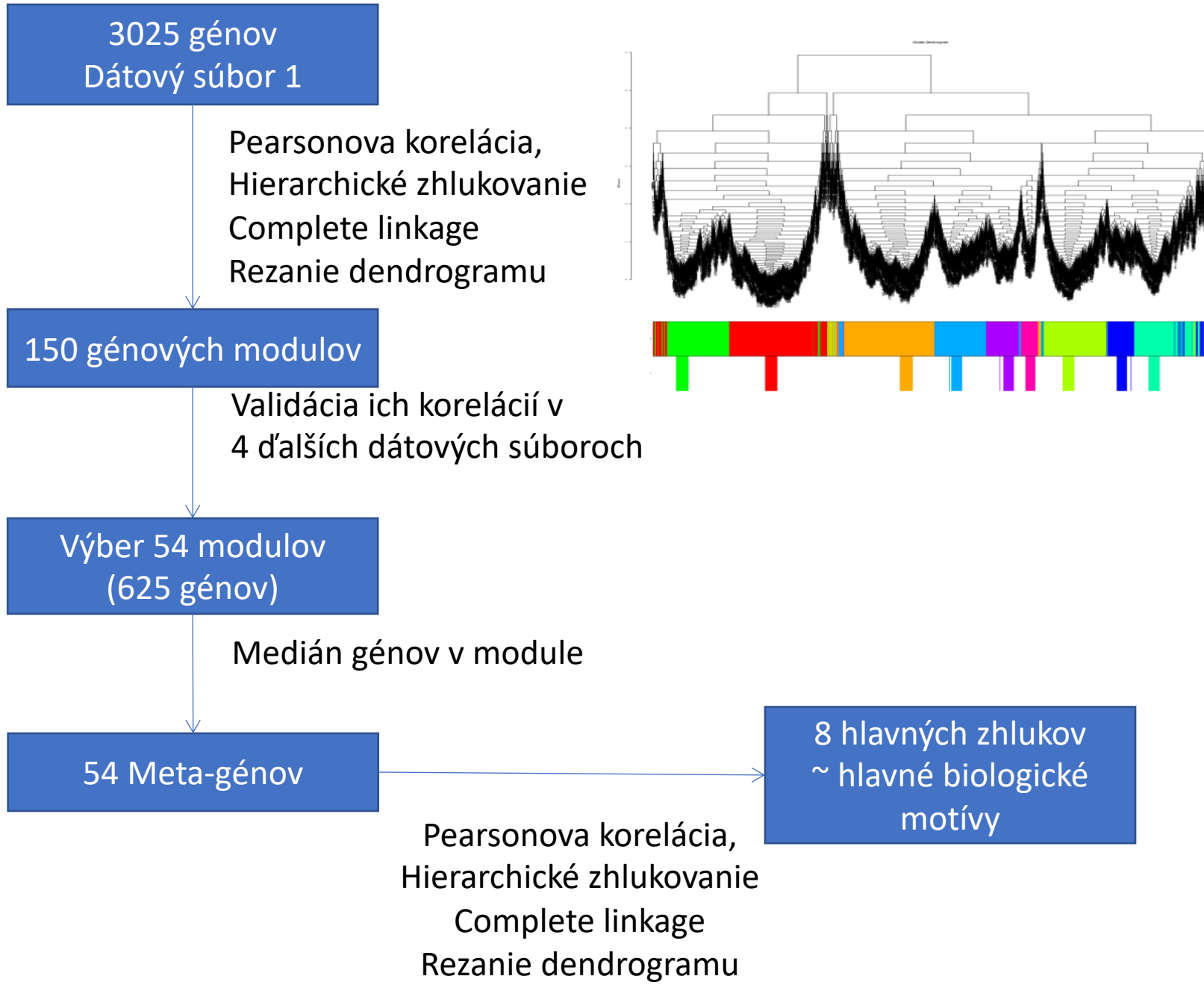
sada korelovaných génov ~ biologický motív

Príklad EMT

- EMT – epiteliálno mesenchymálny prechod
- Génová expresia podobná zdravému mezenchymálnemu tkanivu
- Obvykle reprezentovaný **zmenou v stovkách génov**
- Identifikácia modulu EMT a jeho reprezentácia jednou hodnotou (priemerom) **zmenší jeho efekt v zhlukovaní** a dá šancu **d'alším dôležitým procesom** reprezentovaným menším množstvom génov

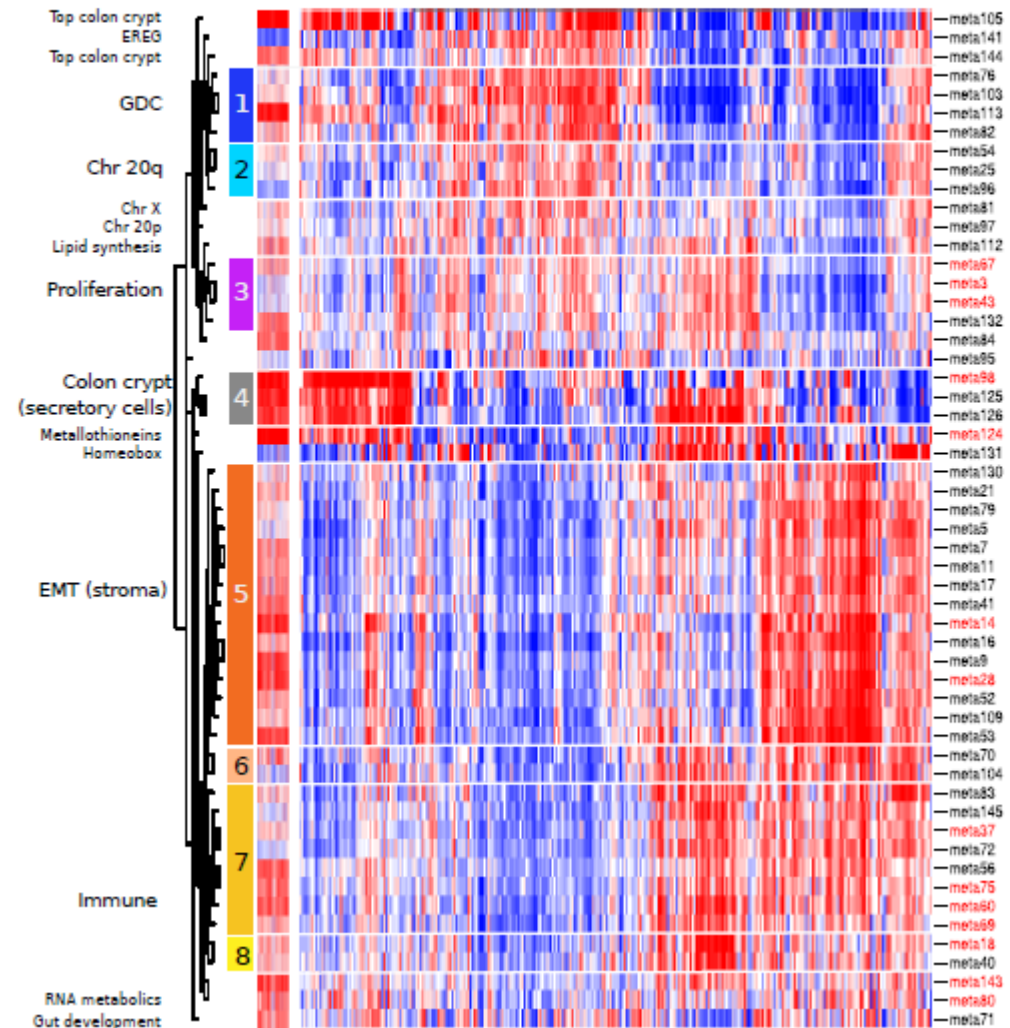

Identifikácia biologických motívov

- Analýza génových sád

	V genóme	V biol motíve
V genóme	a	b
V module	c	d

Biol motív:
EMT, proliferácia,
Chromozóm 20q...

Cieľ:

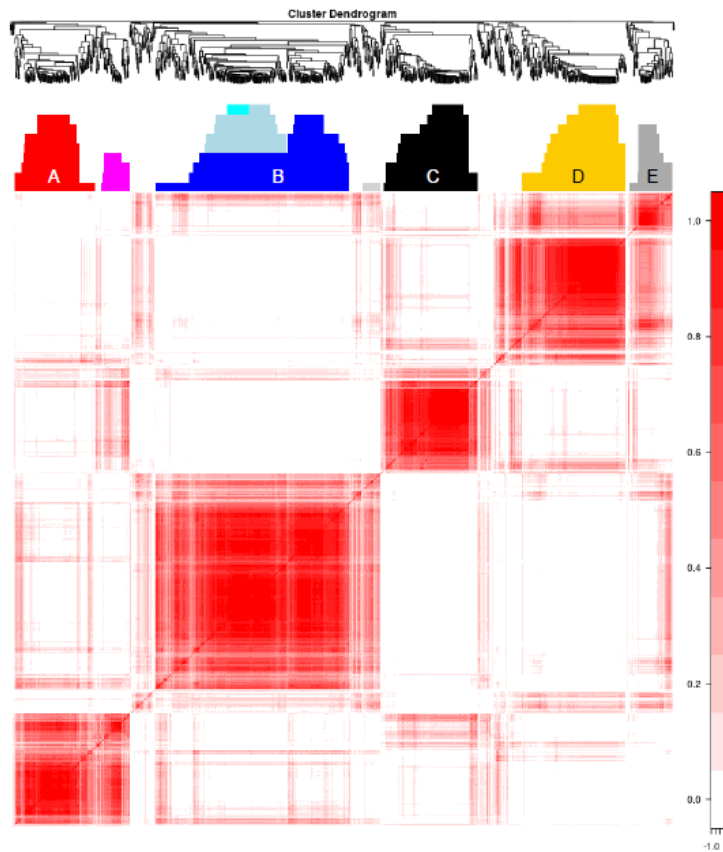
Nájsť skupiny nádorov kolorekta s podobnou expresiou génov (podobným génovým profilom) ~ podtypy

Charakterizovať tieto podtypy pomocou klinických a známych molekulárnych parametrov.

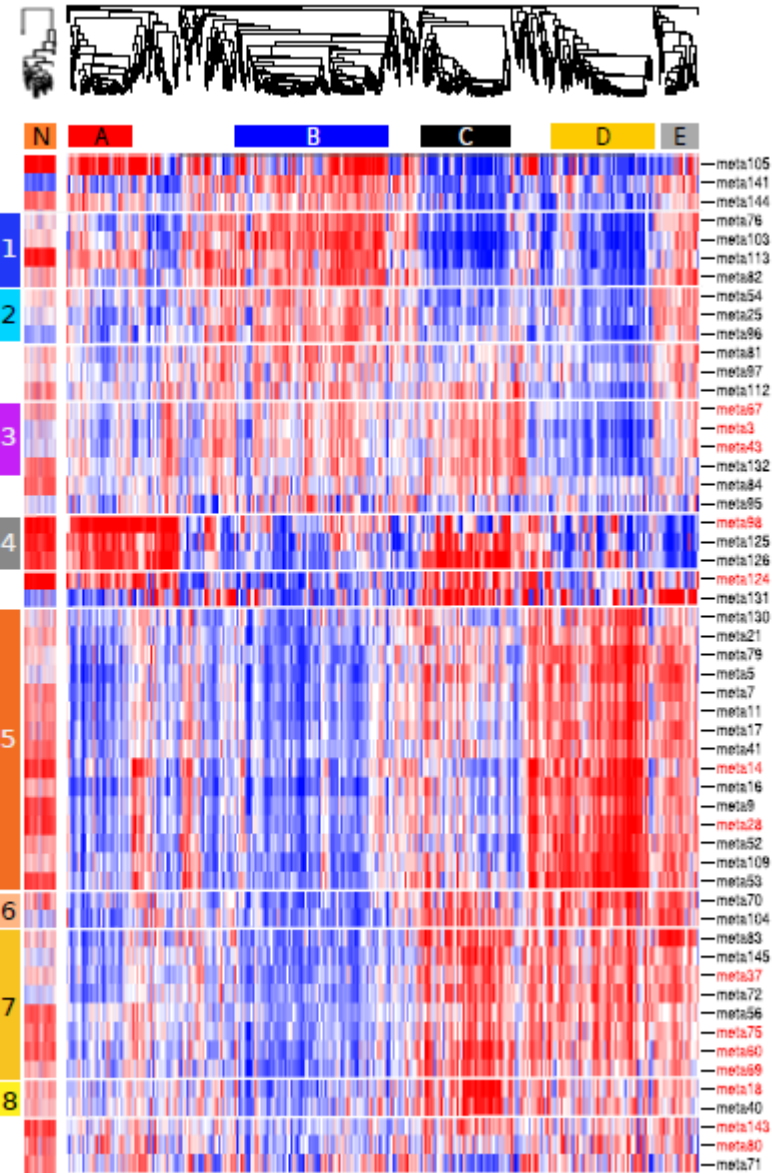
Motívy génovej expresie v podtypoch

Analýza génových sád

Hierarchické zhlukovanie na matici konsenzusu

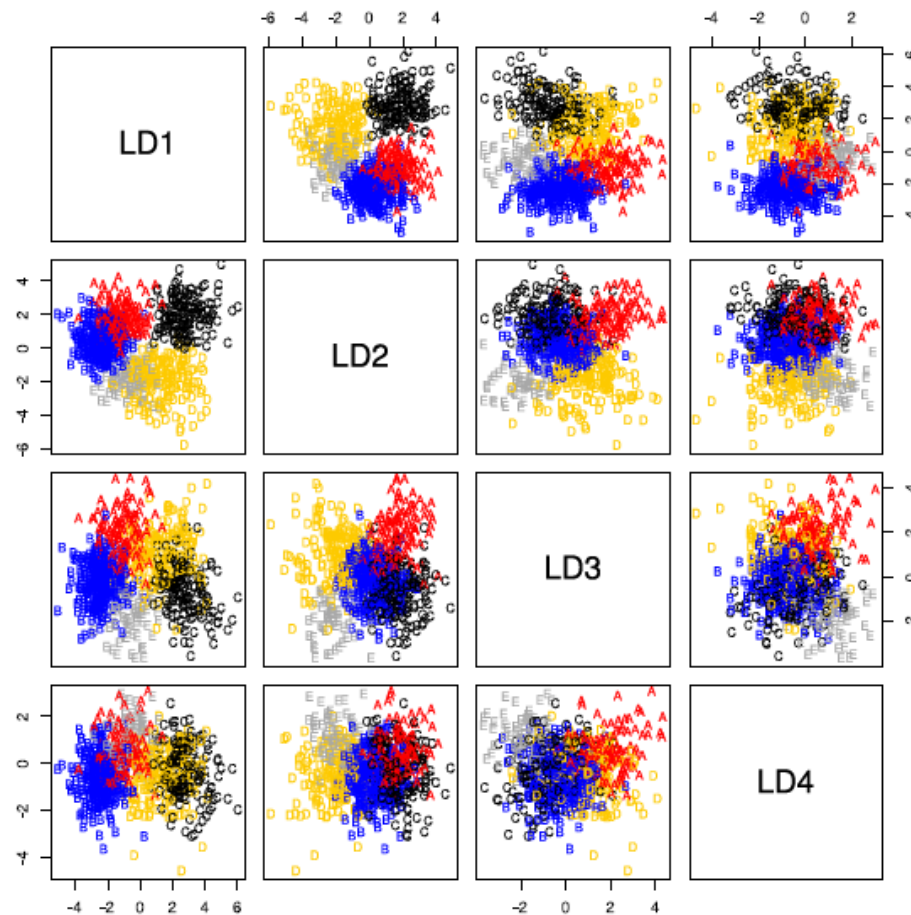

Top colon crypt
EREG
Top colon crypt
GDC
Chr 20q
Chr X
Chr 20p
Lipid synthesis
Proliferation
Colon crypt (secretory cells)
Metallothioneins
Homeobox
EMT (stroma)
Immune
RNA metabolics
Gut development

Expresné profily pre jednotlivé podtypy

- Klasifikátor LDA (linear discriminant analysis)

Minimálna génová sada

- Selekcia génov pomocou **elastic net** – počíta s korelovanými génmi (neodstraňuje len jeden gén, ale všetky korelované)
- Klasifikátor vytvorený na selektovaných génoch (shrunken centroids)

Subtype	Minimálna génová sada
A	CLCA1, PADI2, ADTRP, RETNLB, TIMP3, MUC2, FNDC1, NR3C2, SULF1, B3GNT7, STYK1, CHI3L1
B	FARP1, ALOX5, FSCN1, HNF4A, RARRES3, MYRIP, GPSM2, TSPAN6, CCDC113, CDHR1, KCTD12, SGK1, BASP1, MT1E, GPX8, RPS6KA3, SOCS3, SLC5A6, PRR15, PLAGL2, IHH, CREB3L1, TP53RK, YAE1D1, EPB41L3, QPRT, KCNK5, RNF43, VAV3, CXCR4, ITPRIP, GRM8, GFPT2, KCNMA1, KIAA0226L, RNASE1
C	TFAP2A, ATP9A, RAB27B, ANP32E, CXCL14, IDO1, RARRES3, EGLN3, KIAA0226L, C10orf99, RPL22L1, PLK2
D	PRICKLE1, RBM47, TAGLN, BOC, HOOK1, C7, ANK2, DCHS1, DDR2, CRYAB, GEM
E	REG4, IL6, CXCL5, RAB27B, CEACAM6, PI15, MRPS31, RAP2A, UQCC, AGR3, HSD11B1, IL1B

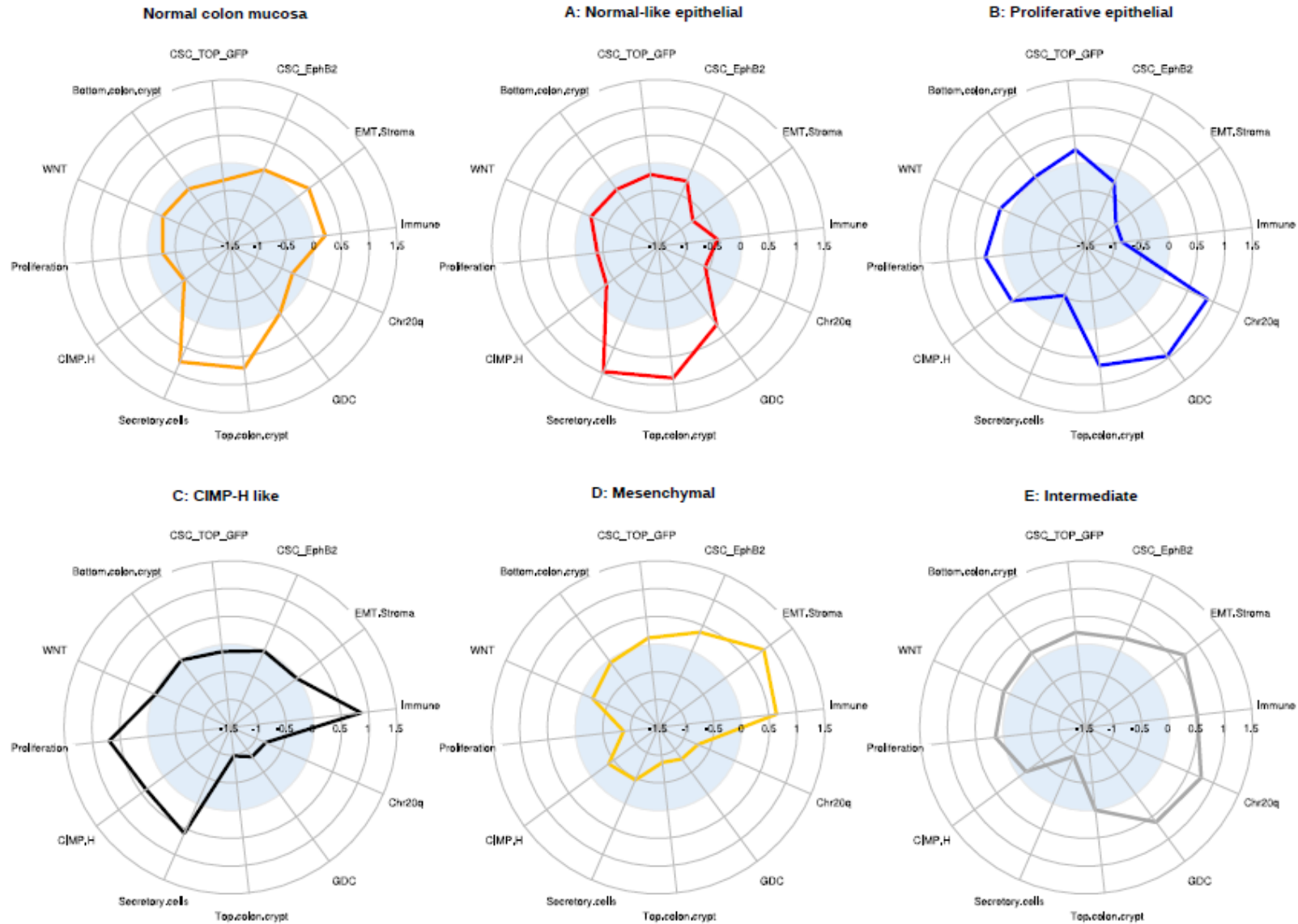
Cieľ:

Nájsť skupiny nádorov kolorekta s podobnou expresiou génov (podobným génovým profilom) ~ podtypy

Charakterizovať tieto podtypy pomocou klinických a známych molekulárnych parametrov.

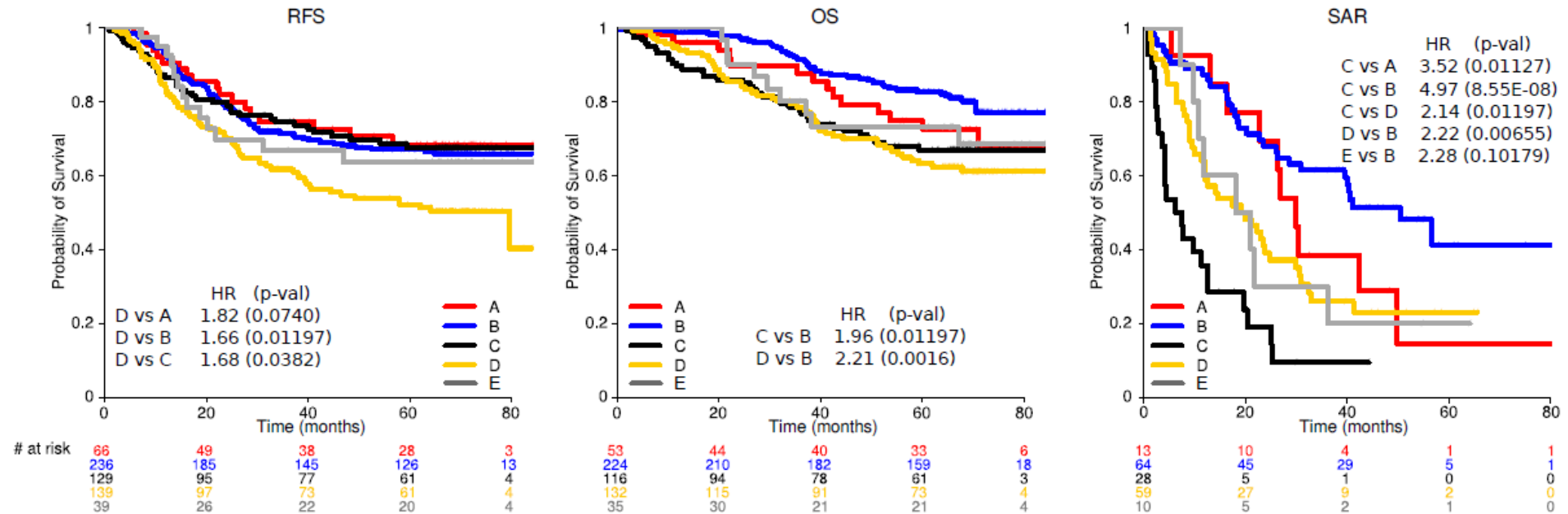

Vzor expresie biologických motívov

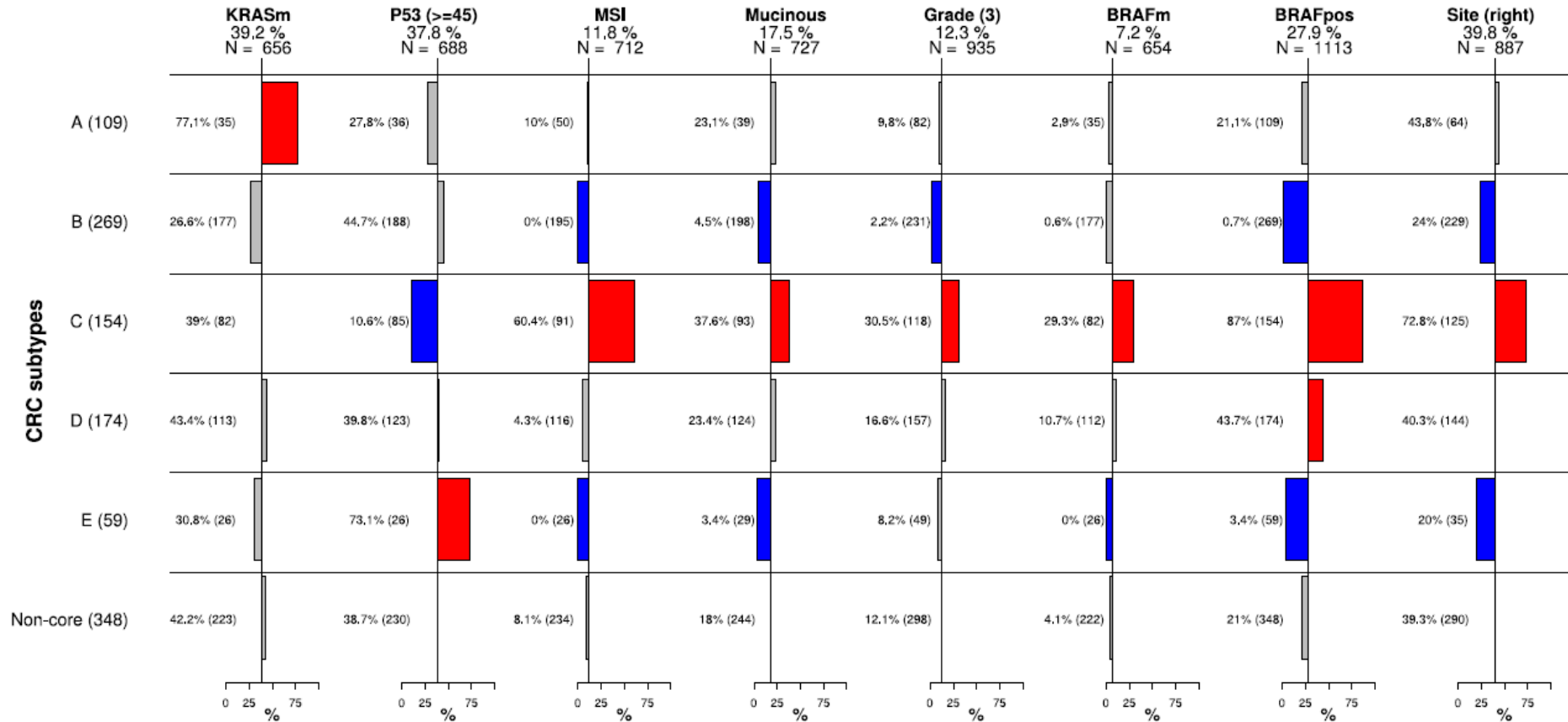
- Analýza génových sád pomocou KS testu

Rozdiely v prežití

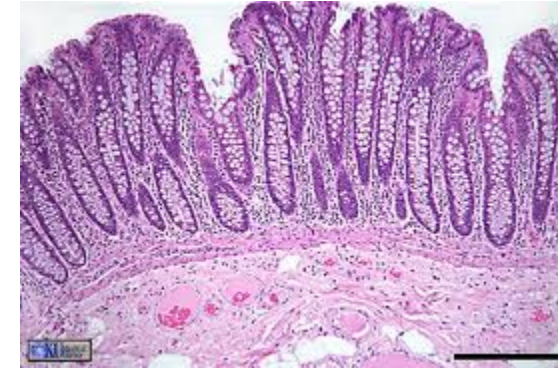
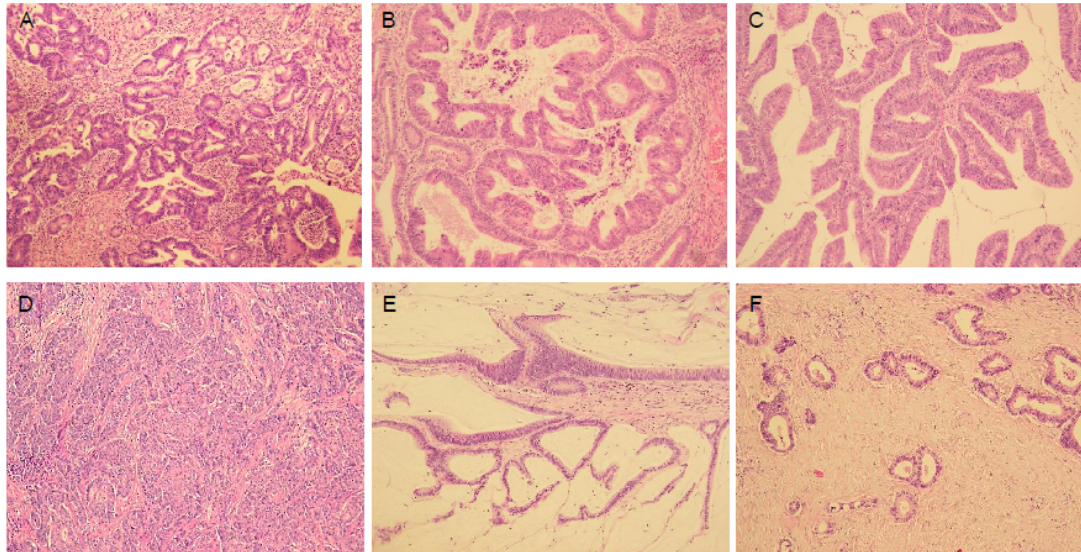
- Kaplan-Meierove krivky prežitia
- Coxov model proporcionálnych rizík (efekt štádia vs podtypov)

Charakterizácia podtypov klinickými a molekulárnymi premennými

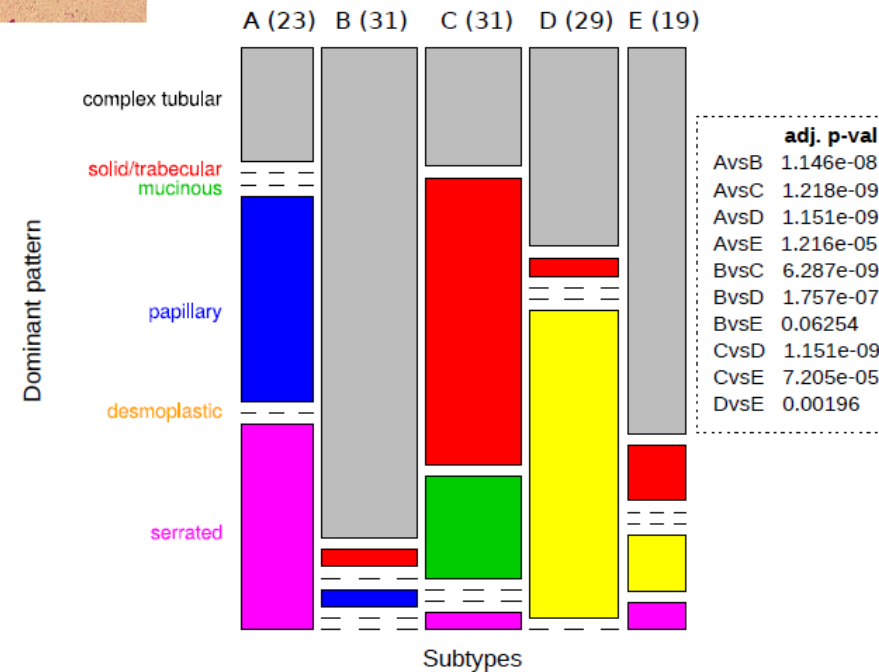

- Rozdiel od populačnej baseline u každého podtypu pomocou Fisherovho exaktného testu, FDR úprava p-hodnôt

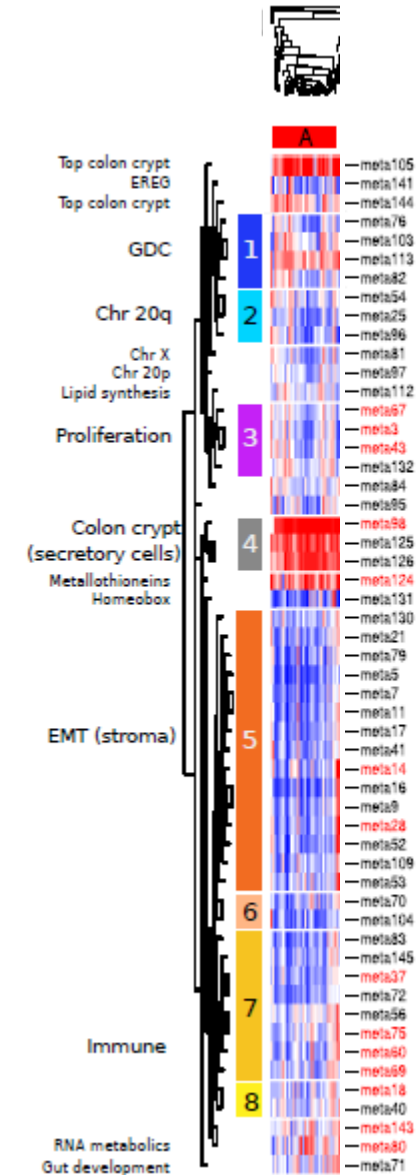
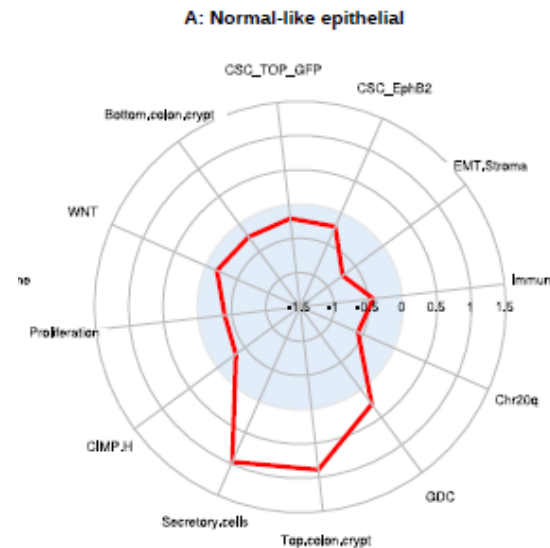
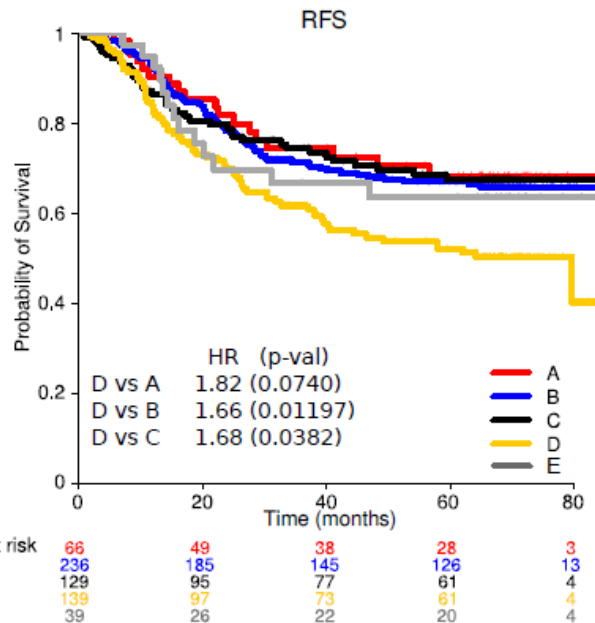
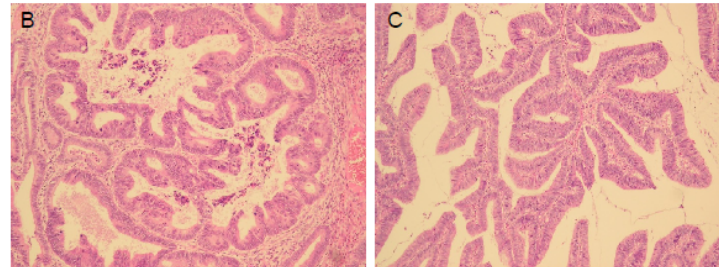
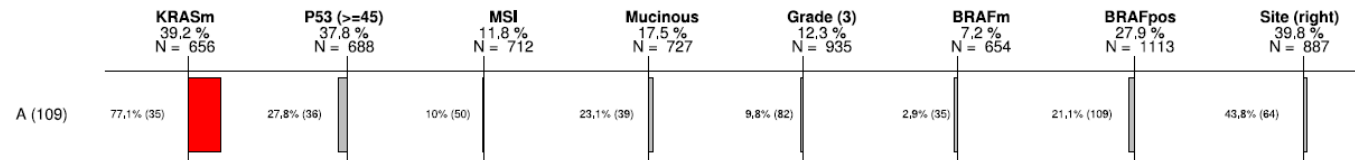
Histologické rozdiely

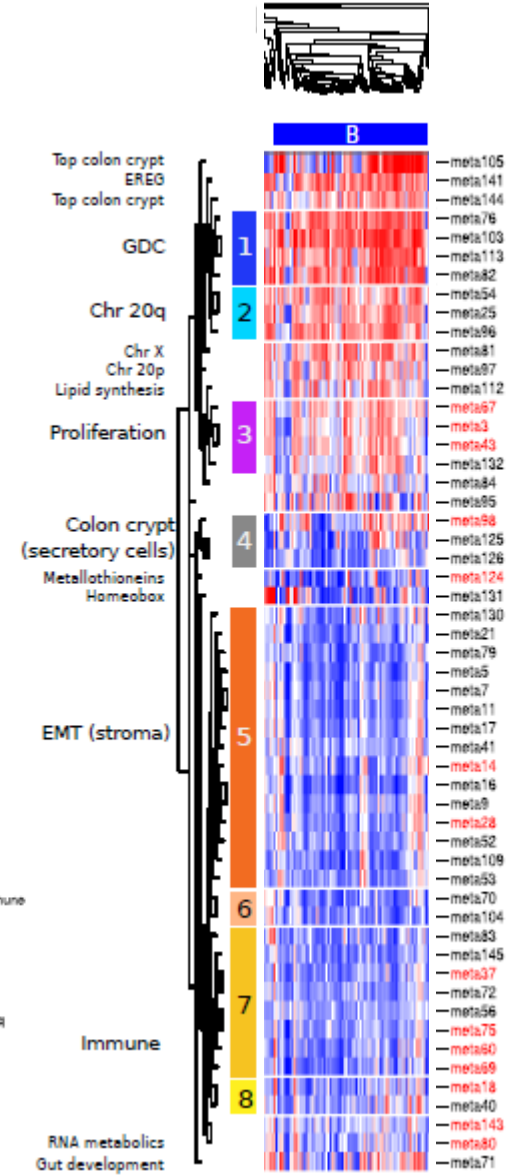
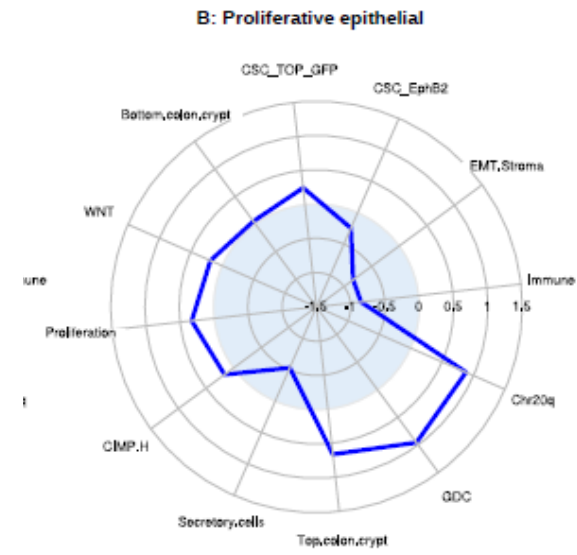
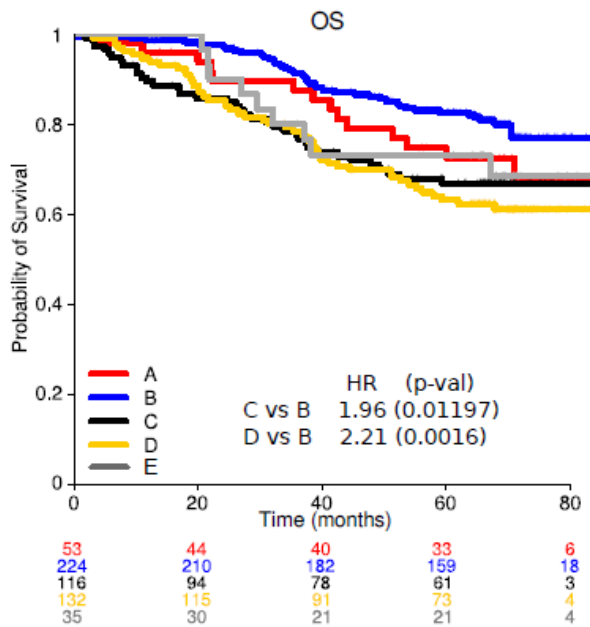
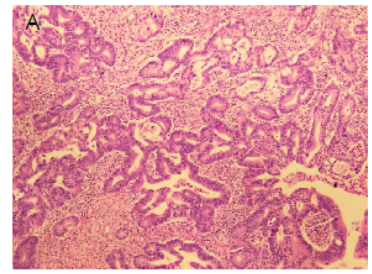
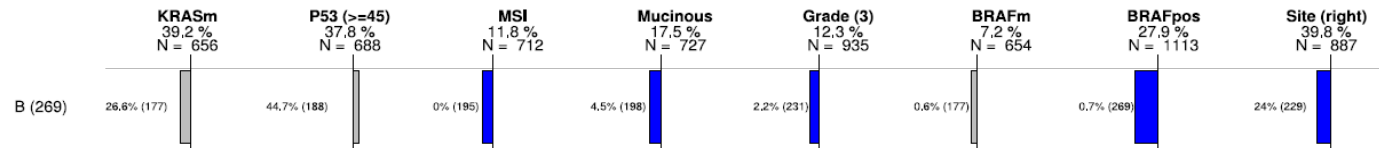
- Fisherov test, adjustácia na FDR

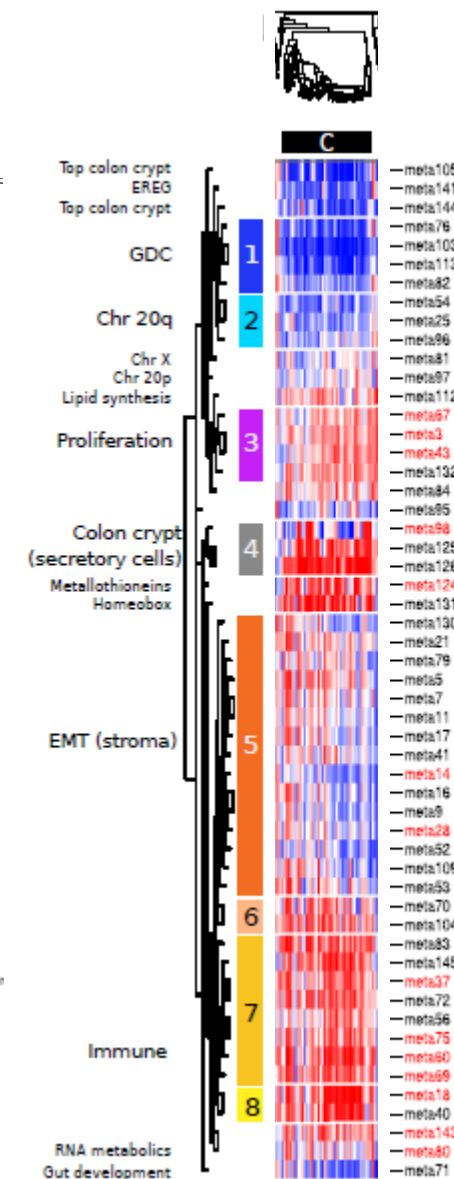
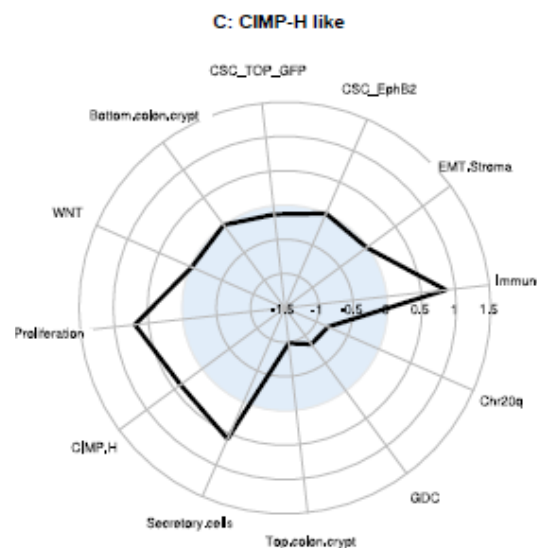
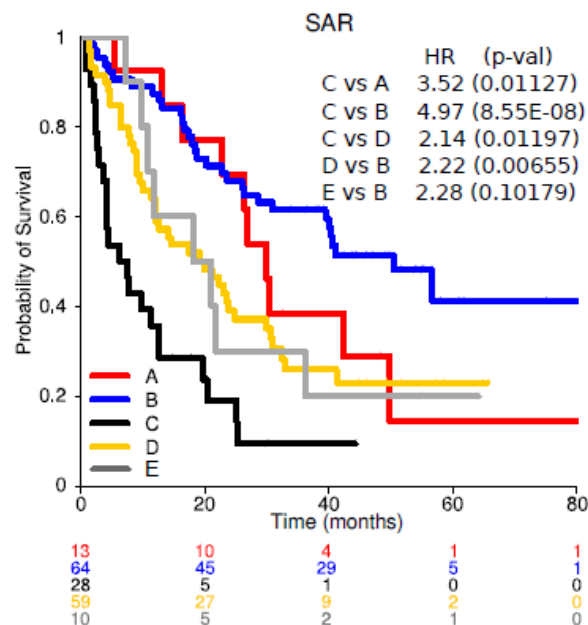
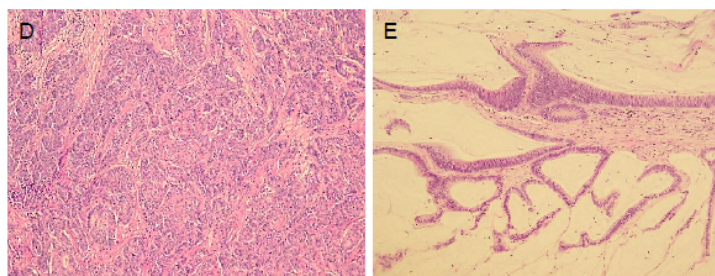
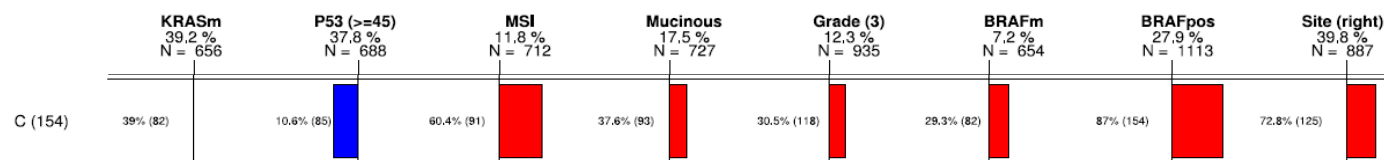
Podtyp A – Surface crypt like - KRAS mutanti, papillary a serrated morfotyp, najviac diferencovaný, bez aktívnej Wnt signálnej dráhy. Dobrý OS a RFS.

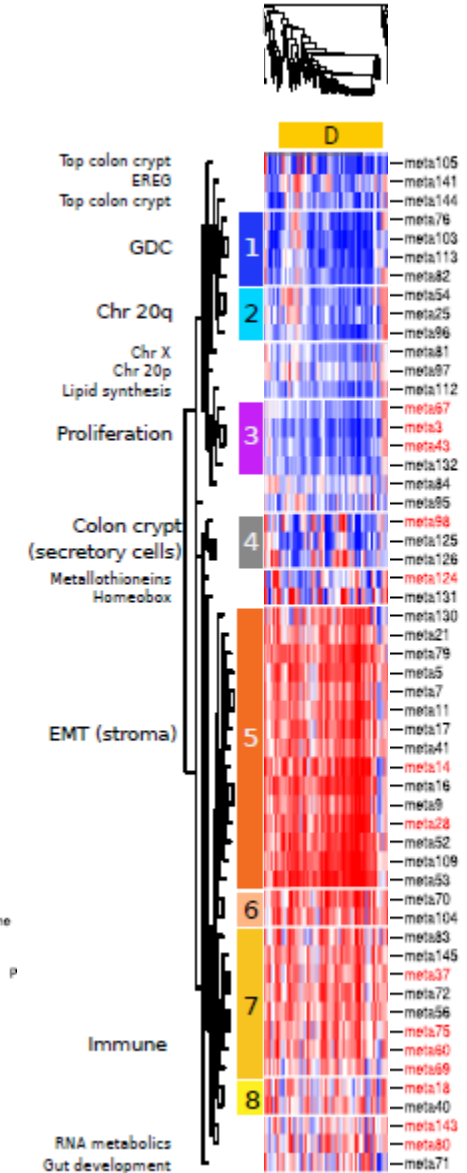
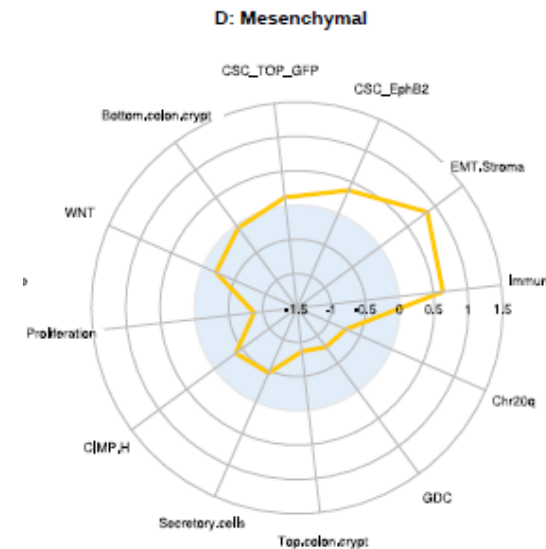
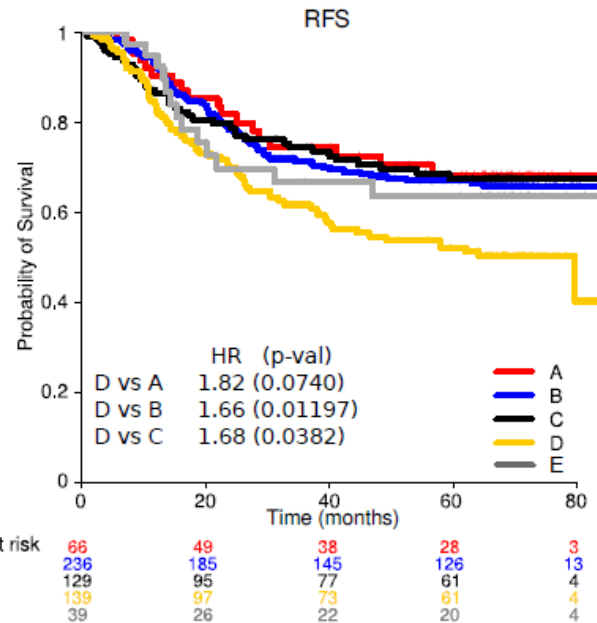
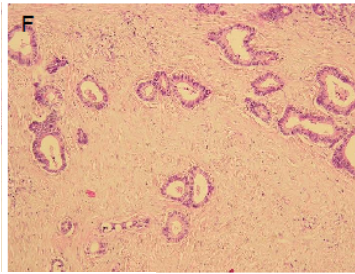
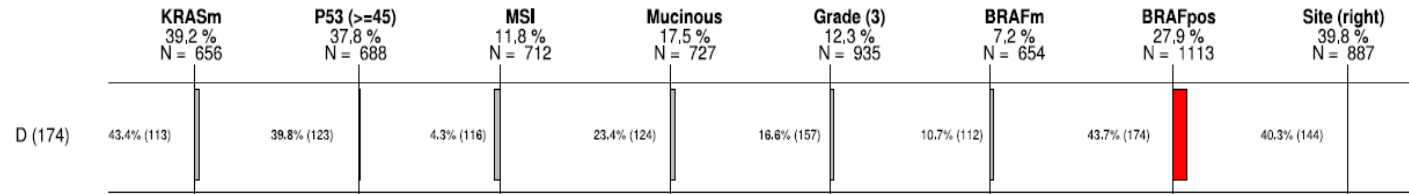
Podtyp B – Lower crypt like – diferencované ale bez sekrečných buniek, proliferujúce, a aktívnou Wnt signálnou dráhou. Komplexný tubulárny morfolotyp. Časo MSS, BRAFwt, nižšieho grádu, dobré prežitie v OS, RFS i SAR.

Podtyp C – CIMP-H like - časo MSI, *BRAF*-mutantné, hypermutované, z pravej časti hrubého čreva. Histologicky - horšie diferencované, solídno-trabekulárne s mucínovým morfortypom. Aktívne proliferujú a majú silnú imunitnú reakciu. Dobrý RFS, ale zlý OS and SAR.

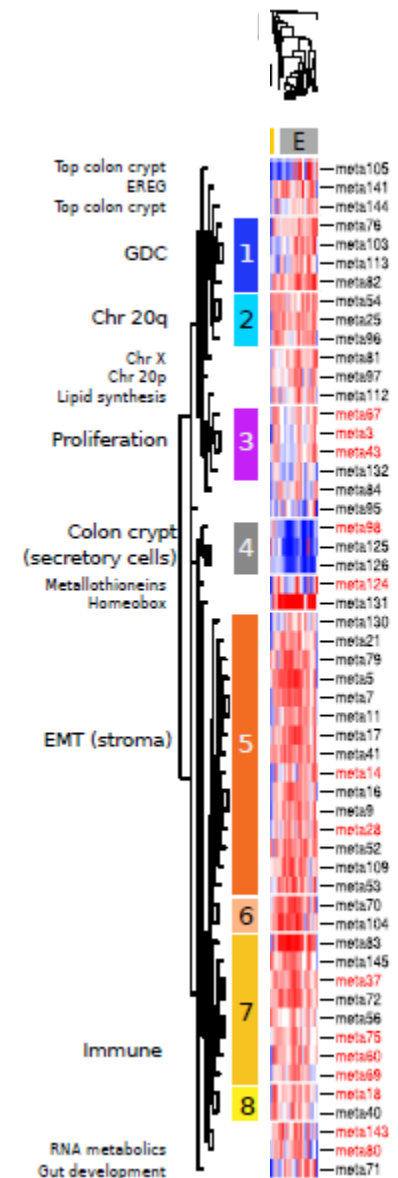
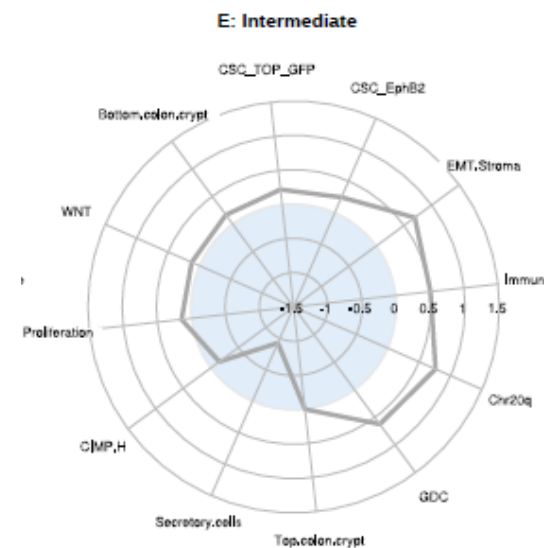
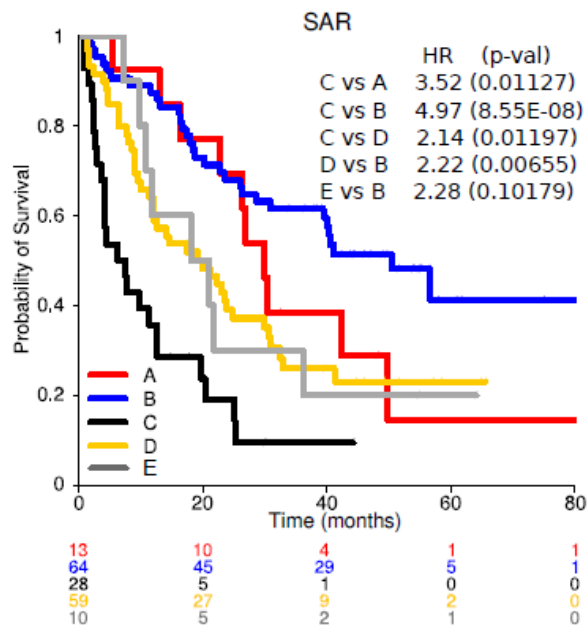
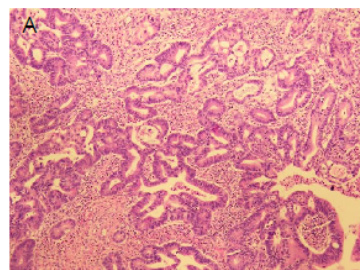
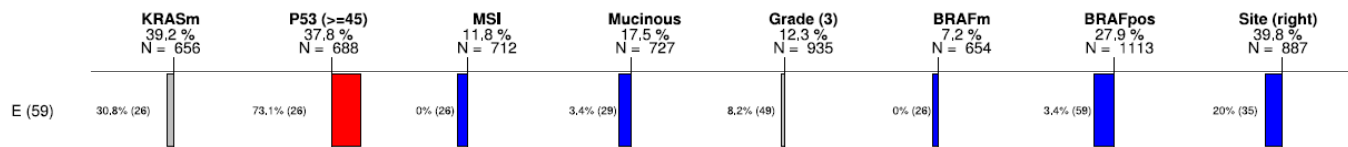

Podtyp D – Mesenchymal – markery kmeňových buniek, veľa mezenchymálnych buniek, ktoré sa prejavujú expresiou EMT génov. Wnt signálna dráha je neaktívna a proliferácia nízka. Klinické a mutačné charakteristiky sa nelíšia od populačnej baseline. Majú najkratšie prežitie do relapsu, zlý OS a SAR.

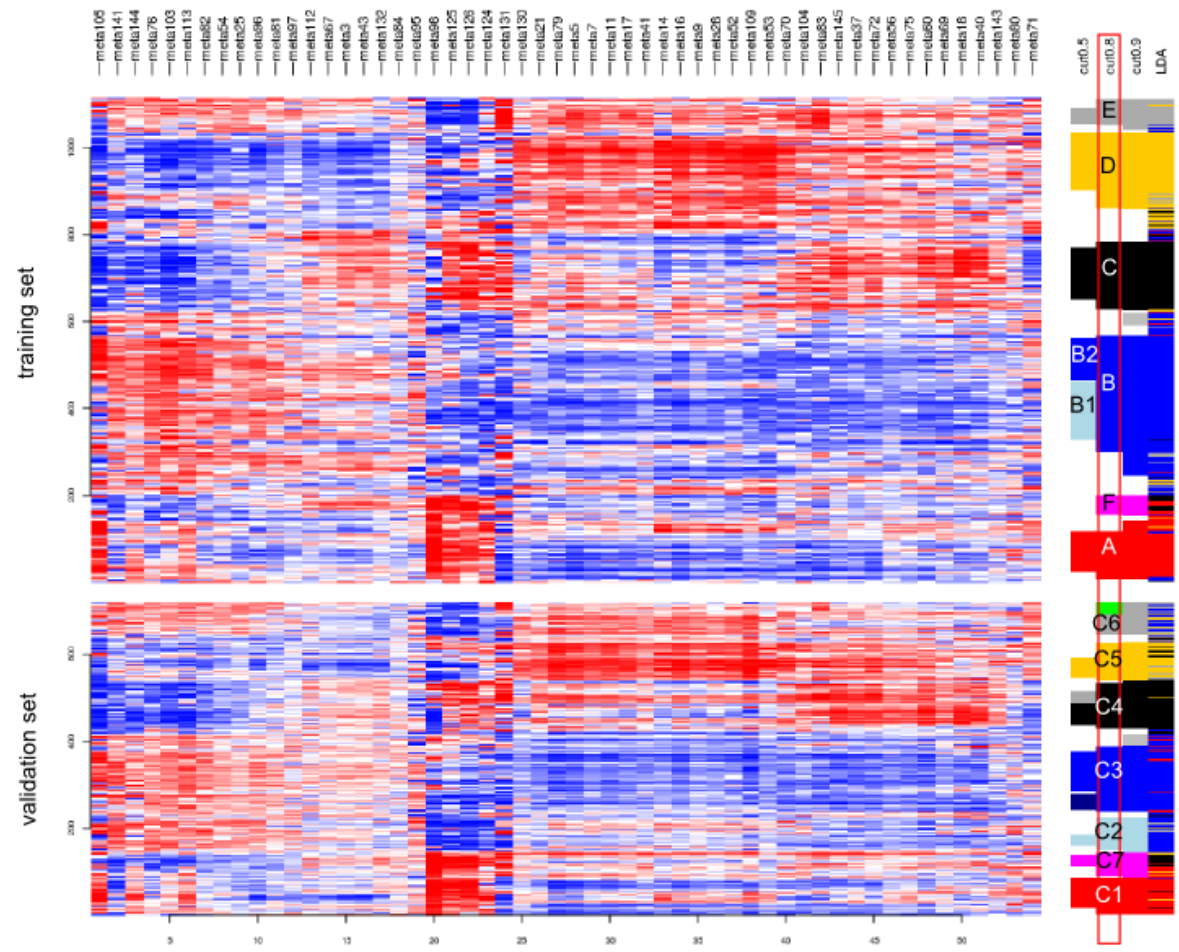
Podtyp E – Mixed – často MSS, *BRAF*wt, z ľavej strany hrubého čreva. Podobne ako podtyp D exprimuje gény kmeňových buniek a EMT procesu, avšak podobne s B má vysokú aktiviu kanonickej Wnt dráhy a vyzerá viac diferenciovaný. Je podobný B – komplexný tubulárny, len častejšie obsahuje mutáciu *p53*.

Validace podtypů kolorektálního karcinomu

Validácia algoritmu a parametrov modelu na testovacom súbore

Keď zopakujem celú procedúru na inom súbore, dostanem podobné skupiny?

Cluster/subtype in validation set	LDA assignment					SUM
	A	B	C	D	E	
C1 / A	74	4	3	3	0	84
C2 / B1	1	58	0	2	13	74
C3 / B2	12	134	1	0	1	148
C4 / C	1	2	99	4	0	106
C5 / D	0	3	12	64	7	86
C6 / E	1	17	0	17	13	48
C7 / F	23	1	22	9	1	56
Non-core	21	53	18	8	18	118
SUM	133	272	155	107	53	720

Cluster/subtype in validation set	Subtypes from training set most correlated to validation subtypes					
	First subtype			Second subtype		
	Subtype	Cor	P-val	Subtype	Cor	P-val
C1 / A	A	0.85	p<1.0E-15	F	0.41	p<1.0E-15
C2 / B1	B	0.71	p<1.0E-15	E	0.47	p<1.0E-15
C3 / B2	B	0.91	p<1.0E-15	A	0.36	p<1.0E-15
C4 / C	C	0.89	p<1.0E-15	F	0.29	p<1.0E-15
C5 / D	D	0.93	p<1.0E-15	E	0.37	p<1.0E-15
C6 / E	E	0.63	p<1.0E-15	D	0.58	p<1.0E-15
C7 / F	F	0.61	p<1.0E-15	C	0.55	p<1.0E-15

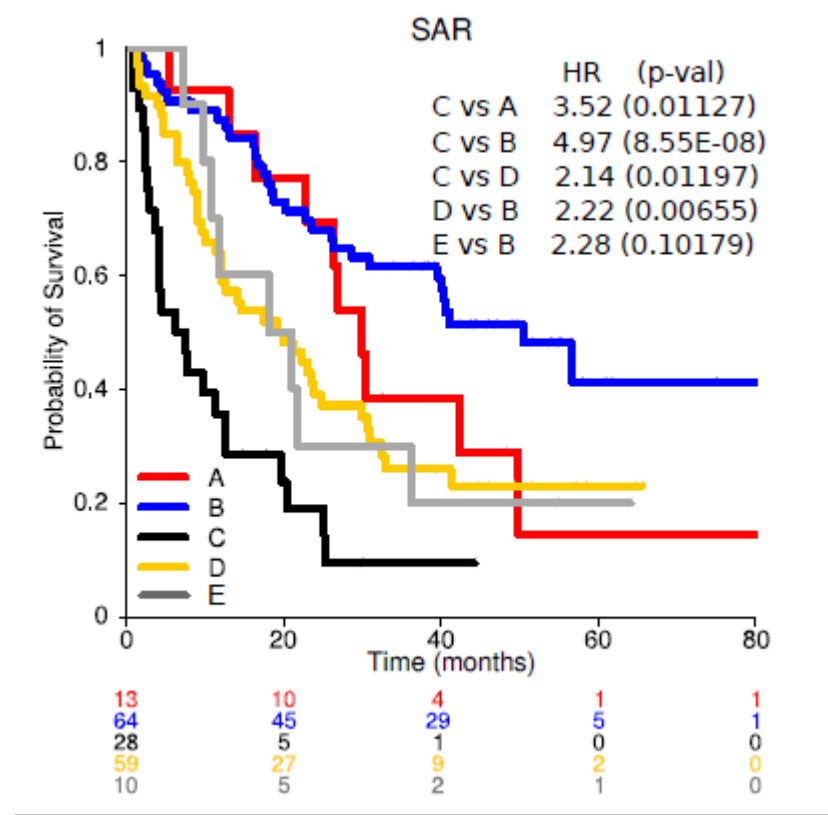
Validácia konceptu pomocou klinických, molekulárnych a histologických charakteristík objavených skupín

Majú objavené skupiny biologickú podstatu / odrážajú známe vedecké poznatky?

Je rozloženie týchto charakteristík medzi podtypmi porovnateľné vo validačnom súbore?

***Majú objavené skupiny biologickú podstatu / odrážajú
známe vedecké poznatky?***

Podtyp C – pravostranné, BRAFm, MSI nádory, ktoré sú známe zlým prežitím po relapse

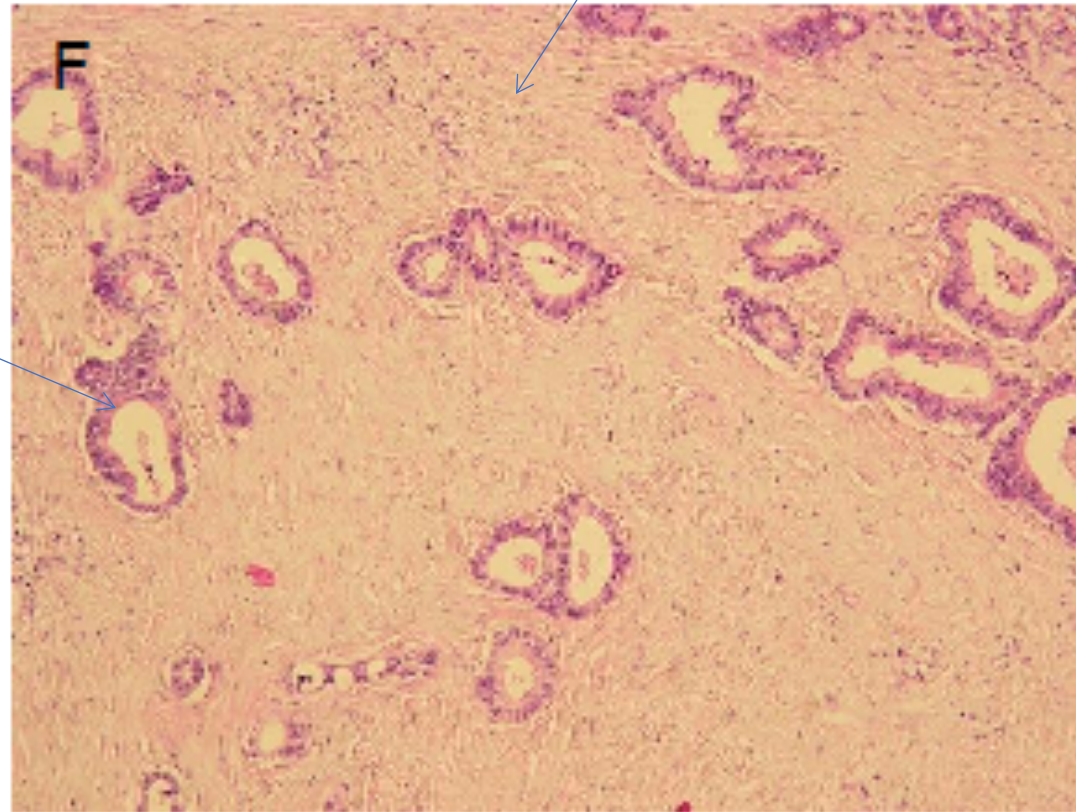
Zvýšená expresia génov chr. 20q v podtype B by mohla znamenať amplifikáciu chr20q regiónu.

Podtyp D – mezenchymálny – histologické vyhodnotenie: v nádore prítomná silná desmoplastická reakcia (mezenchymálne tkanivo)

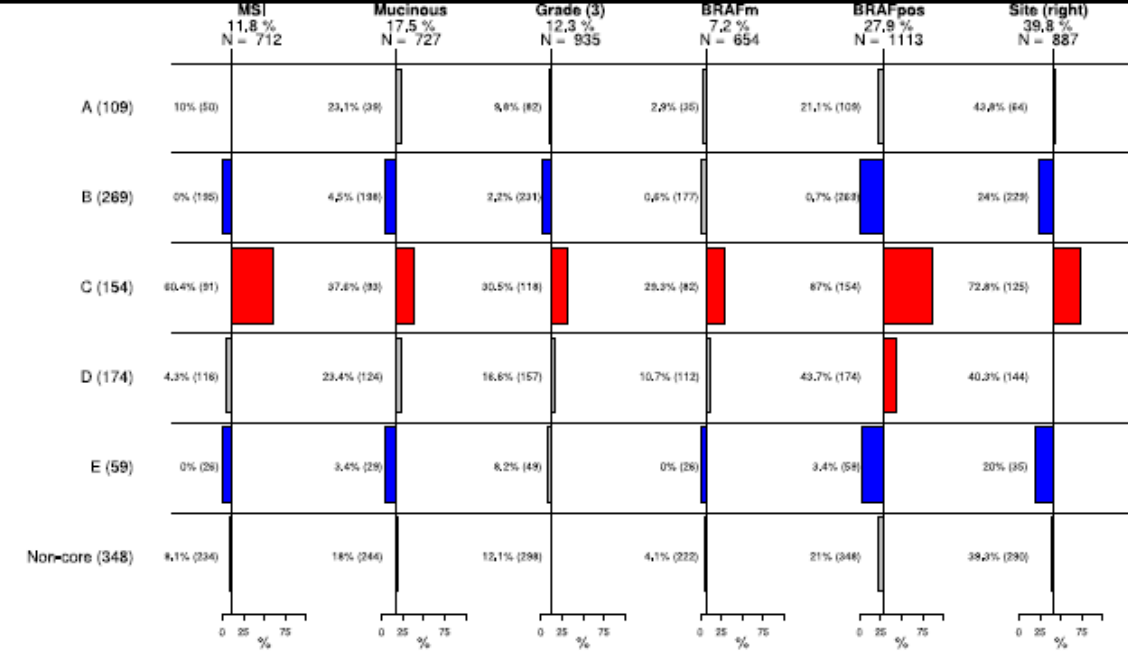
Nádor

***Je rozloženie klinických charakteristík medzi podtypmi
porovnateľné vo validačnom súbore?***

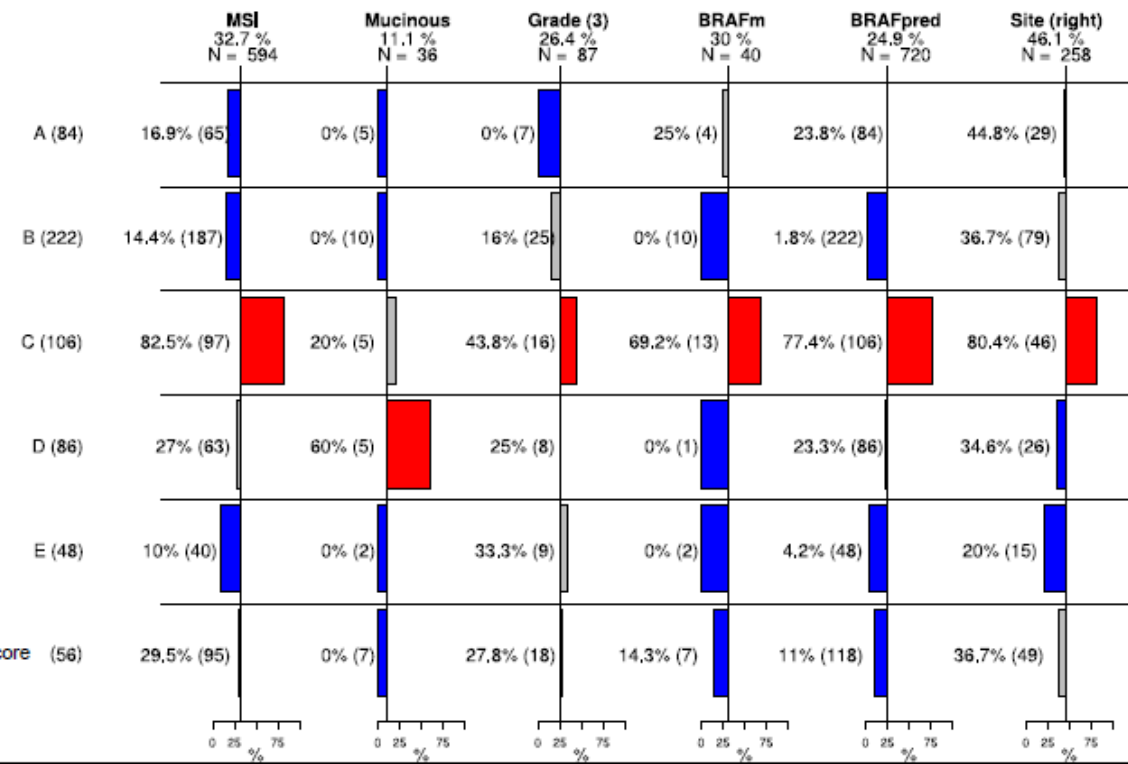
Discovery

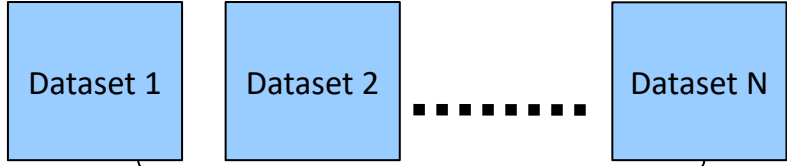
CRC subtypes

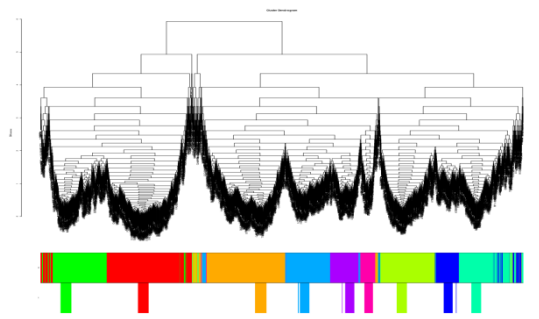
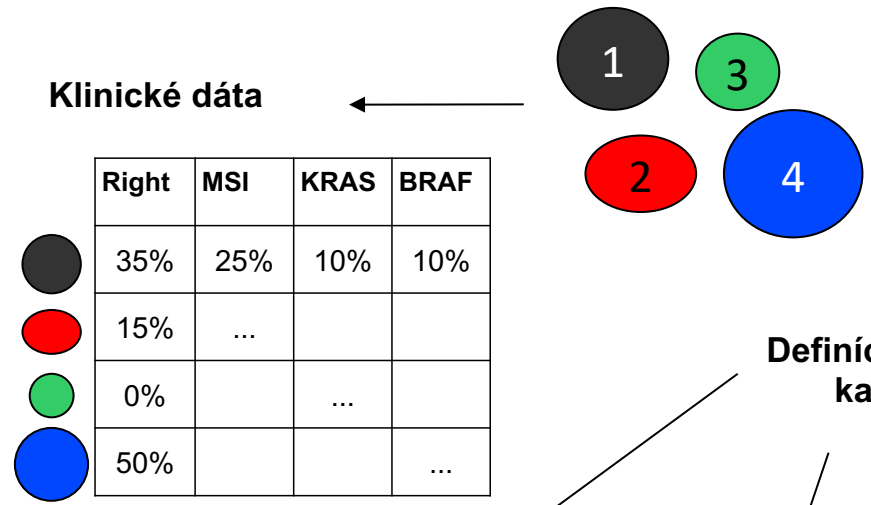
Validation

CRC subtypes

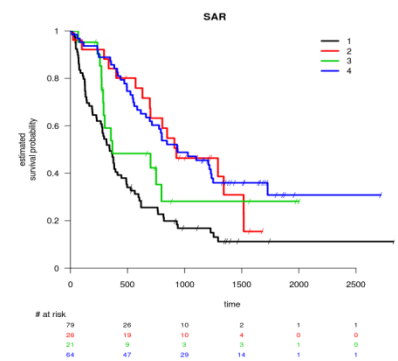
Klinické dáta

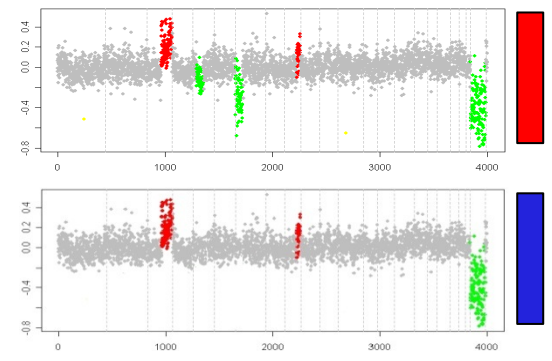
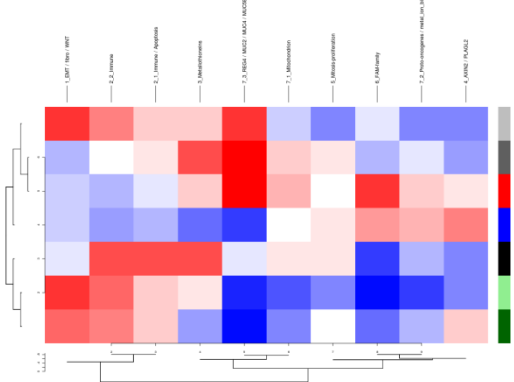
Definícia podtypov karcinómu

Iné zdroje dát (CNV, metylácia...)

Prežitie

Molekulárny profil

Rezistencia na liečbu

